ҲУРРИЯТ

МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА

20-26 сентябрь 2000 йил

38 (191) - сон

Чоршанба кунлари чиқади

1996 йил декабрдан чоп этила бошлаган

Исмоил ШОМУРОДОВ
"Ҳақиқат эгилади, синмайди" деган ҳақиқатнинг мосланувчанлиги ҳақида теран мулоҳазаларни ўртага ташламоқда
2-БЕТ

Ўзбекистон Миллий Матбуот маркази раиси А.Каримов яқинда Япония Ташқи ишлар вазирлиги Халқаро матбуот бўлими таклифига биноан кунчиқар юртда сафарда бўлиб қайтди.
3-БЕТ

Халқ шоири Ҳабиб САЪДУЛЛА – меҳмонимиз!
4-БЕТ

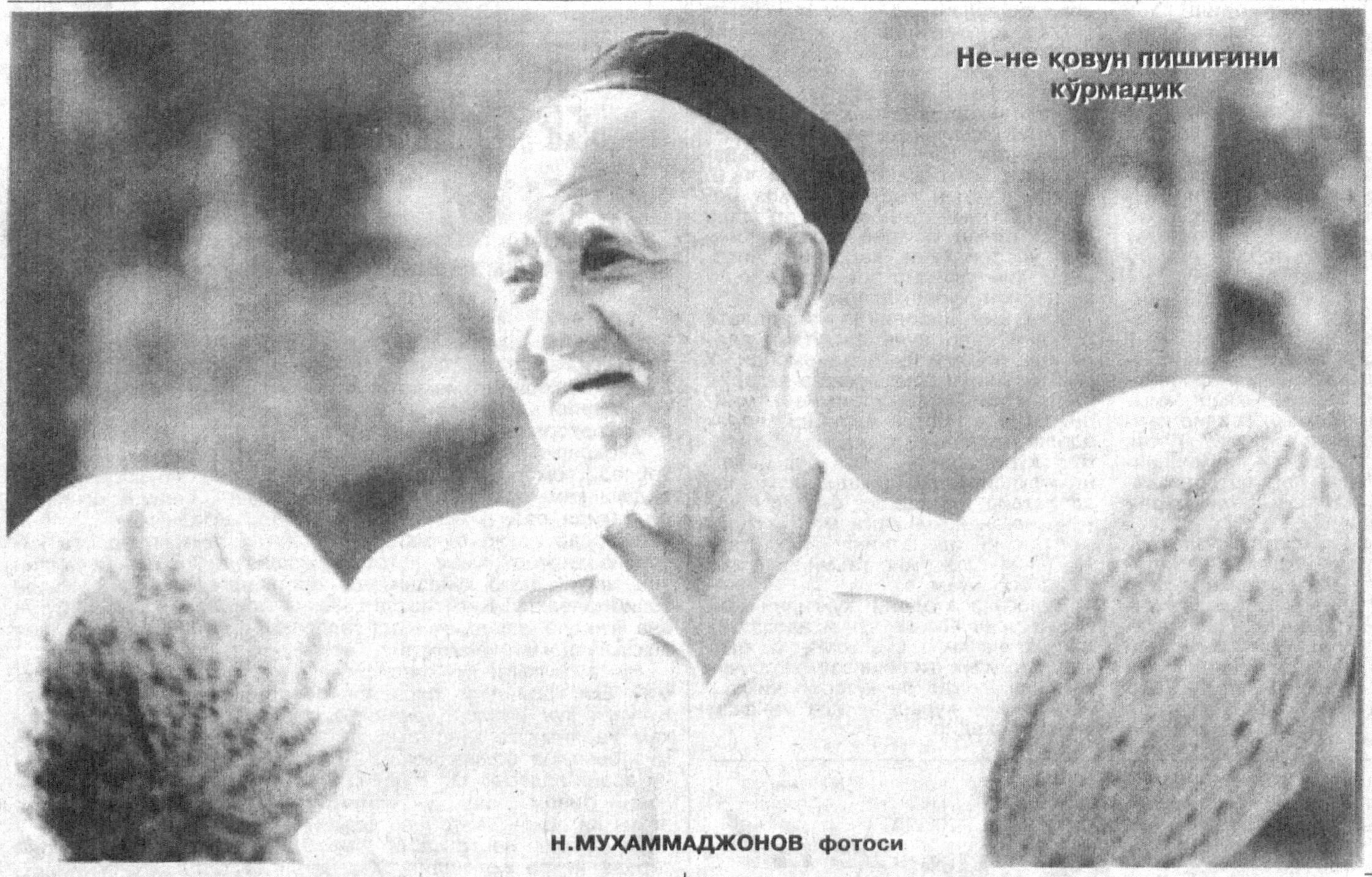

Не-не қовун пишиғини кўрмадик

Н.МУҲАММАДЖОНОВ фотоси

ТАКЛИФ

ТАШВИҚОТНИНГ ГЎЗАЛ УСУЛИ

Ўзбекистон мустақил бўлган кунидан бошлаб хорижий мамлакатлардан келаётган меҳмонларнинг сони тобора ошиб бораяпти. Шу билан бирга чет элларга хат юборувчиларнинг сони ҳам кўпайган.

Бирадарларимга чет эллардаги дўстларим томонидан юборилган ва Америка Қўшма Штатлари сафаридан йиққан открикталаримни ҳавас билан кўрсатаману, бундай ранг-баранг откриткалар Ўзбекистонда ҳам чиқарилса эди дея ўйланиб қоламан. Қани эди, республиканинг шаҳарлари, масжид ва мадрасалари, ўзбек халқига хос маданият намуналари "Ўзбекистон" сўзи билан бирга откриткаларда намойиш этилса.

"Халқаро китоб" нашриёти томонидан араб тилида чиқарилган бир хилдаги Бухоро, Самарқанд ва Қўқон минора ва мадрасалари тасвири туширилган откриткаларни кўрдим.

Самарқанддаги Регистон майдони намойиш этилган оч кўк откриткaнинг орқасида эса "Халқаро китоб" нашриёти совет музейларига бора олмаган одамларга альбомлар, откриткалар ва плакатлар шаклидаги ўзбек санъатининг нусхаларини таклиф этади" деб ёзилган экан...

Осиё давлатлари орасида Ўзбекистон ўз донишмандлари, давлат арбоблари, илм ва санъат усталарининг номлари билан донг таратган. Алломаларнинг доно фикрлари откриткаларга ёзилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Ўзбекистон Бухоро, Самарқанд ва Хива каби қадимги шаҳарлари, миллий қадриятлари, тўкин-сочин бозорлари, табиий бойлиги, гўзал, замонавий шаҳарлари ва меҳмондўст халқи билан дунёга танилган. Ажаб эмаски, республиканинг ҳар томонларини, ўзига хос хусусиятларини ва маданиятини чиройли откриткаларда кўрсата олсак.

Дилнора АЗИМОВА

МУШТАРИЙ

ГАЗЕТАНГИЗ НОМИ ИККИТА

Бу хатни ёзишга газетангизнинг 37(190)-сонида ёритилган "Нега "Ўзбекистон овози" "шапка"ни ўзгартирди?" мақоласи турткi бўлди. Мақолангизда билдирилган мулоҳазаларингиз жуда ўринли. Албатта, ҳар қандай газета ўз номига муносиб равишда мавзуларни ва мазмунли материалларни бериши лозим. Бу ўринда "Маърифат", "Оила ва жамият", "Даракчи", "Молодежь Узбекистана" газеталарининг номини улардаги мазмун билан боғлаш ва тушуниш осондек туюлади. Лекин мақолангизда келтирилганидек, "Аму тонги", "Қорасув тонги", "Жомбой тонги", "Қоровулбозор тонги" ва бу каби "... тонги"лар, "Андижоннома", "Косонсойнома" ва яна бир қанча "... нома"лардан мантиқ қидириш жуда мушкул.

Шу билан бирга, мақола таркибида жаҳондаги айрим газеталарнинг номига эътибор бериб, уларнинг илова қилинганлигини худди бошқа таҳририятларга кинояли намуна сифатида берилган деб тушуниш мумкин. Ҳақиқатан ҳам, ҳар қандай газета яшаётган муҳит ва даврнинг, вақтнинг нафасини, воқеа ва ҳодисаларни акс эттиради. Газета шу билан ҳам бошқа нашрлардан фарқ қилади. Масалан, "Нью-Йорк вақти", "Ҳиндистон вақти" ва жаҳондаги кўп газеталарнинг номида "вақт" сўзи бирга келади ва бу жуда тўғридир (Агар таржима нотўғри бўлса, узр). Шу маънода нима учун ўзимиздаги айрим газеталар номини "вақт" сўзи билан биргаликда ишлатиш мумкин эмас. Масалан, "Ўзбекистон вақти", "Тошкент вақти" ва ҳ.к.

Мақолада ўз газетангиз "Ҳуррият" ва унинг номи тўғрисида бирор-бир фикр билдирилмаган. Газетада иккита ном борга ўхшайди: "Ҳуррият" ва "Мустақил газета". Менимча, биз ҳуррриятга эришдик, энди уни мустаҳкамлашимиз лозим. Шу сабабли, назаримда, иккинчи ном газетангизга жуда муносиб. Ҳуқуқий демократик давлат ва жамият шаклланиши жараёнида бундай мустақил газеталар жуда керак.

Айрим марказий газеталарда берилаётган рукнлар одамнинг энсасини қотирадиган даражада. Масалан, "Маърифат" газетасидаги "Жараён", "Орият", "Таъкид", "Таассуф", "Меъёр", "Муқояса", "Изҳор", "Тадбир", "Эътироф" каби рукнларнинг номини ва маъносини тушуниш жуда қийин (Ўз меҳнат фаолиятимга боғлиқ бўлганлиги сабабли бу газетага кўпроқ мурожаат этаман).

Сизнинг газетангиздаги "Ол-а", "Йўғ-э", "Шов-шув", "Афоризм ўрнида", "Овоза", "Низо" каби рукнларда бериладиган материалларни яна ҳам кенгроқ ва кўпроқ бўлишини кўп муштарийлар истаса ажаб эмас.

Бу рукнлар ўзининг номланиши ва мазмуни билан бошқа газеталардаги рукнлардан тубдан фарқ қилади.

Хуллас, ҳар бир газета нафақат ўз номига, балки унда берилаётган рукнлар ва уларнинг мазмунига ҳам эътибор берса, бундан нафақат муштарийлар, балки газета таҳририятлари ҳам ютади.

Эҳтиром билан

Раҳим ҚУРБОНОВ

Тошкент шаҳри,
Қорасув-3 даҳаси

ИДДАО

"ПАХТА ЁҒИ КЕРАКМИ, ШЎРЧИГА КЕП ҚОЛИНГ!"

Фақат у ердаги ёғнинг сифатига кафолат йўқ

Яширишнинг ҳожати йўқ, бирор замонда бозорлар бугунгичалик авж олган эмас. Уларнинг номланиши-ю турланишини айтмай қўя қолайлик. Салобати ҳам, чиройи ҳам, борингки, ваҳимаси ҳам ўзига яраша.

Аммо мақсадимиз бозорларни турлаш ёхуд таърифлаш эмас, балки Шўрчи туманида ҳам ана шундай турфа бозорлар қаторида яна бир бозор, тўғрироғи, бозорча ташкил этилганлиги хусусида фикр билдириш, холос.

Ўзи бозорча бўлса-ю, шу тўғрида нуфузли газетада хабар бериш шартмиди, деган эътироз кўнглингиздан ўтаётган бўлса ажабмас. Бунинг ўзига хос сабаблари бор.

Биринчидан, мазкур бозорча ҳали бирор-бир ном олишга улгурмаган. Иккинчидан, расмий рўйхатларда у ҳақда маълумот тополмайсиз. Ноқонуний бозорни "толкучка" деб атасак ҳам бўлаверади. Бозорки ноқонуний бўлдими, демак, бу ерда савдо-сотиқ ишлари ҳам "тоза" эмас-да!

Гарчанд бозор Шўрчи туманининг энг гавжум мавзесида (Денов-Термиз автойўлининг Шўрчи бозорига туташ чорраҳасида) "ташкил этилган" бўлса-да, ҳозирча на туман ва на вилоят даражасидаги назорат идоралари вакиллари бу ҳақда қизиқиб кўришмаганига нима дейсиз?! Хуллас, ушбу муаммони матбуотга кўтариб чиқишимиз сабабларини "дастурхон" қилаверсак чеки йўқ, албатта.

Бозорнинг ўзига хос томони шундаки, бу ерда нуқул ўсимлик ёғи (асосан, пахта ёғи) билан савдо қилинади. Сотувчилар ҳам ишнинг кўзини биладиганлардaнми, харидорнинг талаб, истак ва имкониятларини жуда маромида ўрганишган. Бу ерда турли сиғимдаги шиша идишлар, пақир, канистр ва ҳатто флягаларда алоҳида-алоҳида маҳсулот тайёрлаб қўйилади. Чўнтагингиз кўтарганини олаверасиз.

Хўш, айни пайтда Сурхондарё вилояти савдо ташкилотларида камёб бўлиб турган пахта ёғи мазкур бозорга қайси йўллар билан кириб келяпти? Маҳсулотнинг сифатига кафолат борми? Ва ниҳоят, бу маҳсулотлар орасида қўлбола мойжувоз ёрдамида тайёрланган ҳамда инсон саломатлиги учун ўта хавфли бўлган, оқланмаган пахта ёғи йўқ деб айта оламизми? Шўрчида бу саволларга жавоб берадиган мутасаддиларни кундузи чироқ ёқиб ҳам топа олмайсиз.

Мен ҳам ана шу саволларга жавоб излашга ҳаракат қилдим. Аммо саволимни эшитган туман солиқ инспекцияси бошлиғи Абдураҳмат Сафаров ҳамда бошлиқ муовини Рашид Омонов яқинда ишга келганларини эслатишдан нарига ўтолмадилар. Менинг бозор фаолиятини ўрганиш, маҳсулот сифатини текшириб кўриш хусусида туман солиқ инспекцияси томонидан яқин орада хизмат текшируви ўтказилганми ёки бирор-бир чора-тадбир кўрилганми, деган саволим ҳам очиқлигича қолаверди. Республикамизда бозорлар фаолиятини тартибга солиш тўғрисида қатор фармон ва қарорлар қабул қилинган ва ҳаётга жорий этилаётган бир вақтда Шўрчида бу хилдаги ғайриқонуний-норасмий бозор ташкил этилгани ва унга назорат идораларининг бефарқ муносабати, тўғриси, бизни ҳайратга солди.

Яна бир гап. Норасмий "ёғ бозори"да жамоа хўжаликлари томонидан хўжалик аъзоларига тарқатилган пахта ёғлари сотилмоқда, қабилидаги гаплар ҳам юрибди. Бу гапларга ишонсак, унда бозорда аллақачон "штатной" номини олишга улгурган сотувчилар ҳам хўжалик аъзоларими ёки...

Гапнинг индаллоси, Шўрчида пахта ёғи билан савдо қилинадиган ва балки республикада ҳозирча ягона бўлмиш (Ягонамикан?..) махсус бозор ҳеч бир тўсиқларсиз, бемалол ўз фаолиятини давом эттирмоқда. Мабодо, бу томонларга йўлингиз тушса, антиқа "ёғ бозори"ни айланишни унутманг-а!

Айтмоқчи, охирги рекламанамо жумла учун норасмий бозорнинг норасмий раҳбарлари асло хавотир олишмасин. Берилаётган бу хабар-реклама ҳақи муаллиф ҳисобидан...

Даврон ОРИПОВ,
"Ҳуррият"нинг махсус мухбири

ЎҒИРЛИК

ИНКОНИ ҚАЙТАР, КАСОФАТ!

Матлуба АЛИМОВАга раҳмингиз келсин

Бир неча кун бурун Матбуотчилар кўчасидаги таҳририятлар биносидан чиқиб кетаётган хипчадан келган, бўйчан аёл кўпчиликнинг эътиборини тортди. Қора кўзойнак таққанига қарамай аёлнинг хомуш ва бетоқатлиги унинг қадам олишларидан ҳам кўриниб турарди.

— Матлуба Алимова-ку! — деди қизлардан бири баралла.

Ҳақиқатан, у аёл — таниқли киноактриса Матлуба Алимова эди. Безовталикнинг сири кейин очилди — "Народное слово" газетасида. Машҳур актрисамиз тўрт йилдан бери оқ ювиб-оқ тараган Инко лақабли итини ўғирлатиб қўйибди. Газетада ёзилишича, уйи олдидаги сайҳонликда сайр қилиб юрган итни бир нотаниш киши "Жигули"га киритгану, ғойиб бўлган. Айтмоқчи, итнинг нигоҳида бегона одамга ёмон таъсир қиладиган қувват бор экан.

Ҳой, ит ўғриси, касофатга йўлиқмай Инкони эгасига қайтар!

ТОМОШАБИН

АЗИЗ ҲАМЮРТЛАР!

Республикада ягона мустақил газетага обуна бошланди! "Ҳуррият" Сизнинг газетангиз! Уни 2001 йил мобайнида мунтазам ўқиб борай десангиз, марҳамат, обунага шошилинг! Билиб қўйинг, "Ҳуррият" газетхонлари ўз фикр-мулоҳазаларини ёза бошлайдилар ва биз уларни бажонидил эълон қиламиз.

Чунки "Ҳуррият" энг эркин, энг ҳур фикрлар минбари!

Обуна баҳоси — Тошкент учун 3096 сўм. Вилоятлардаги обуна нархи бир оз фарқланади.

ЖАРАЁН

ТОМОША ҚАЧОН ТУГАЙДИ?..

Андижон вилоят судининг шаҳрихонлик А.Ҳусанов устидан иккинчи бор чиқарган айблов ҳукми яна Олий суд томонидан бекор қилинди...

"Ҳуррият" газетасининг 2000 йил 22 март, 12-сонида адвокат Ғ.Намозов ва А.Алиқуловнинг "Томоша давом этади" сарлавҳали мақоласи чоп этилганидан хабарингиз бор. Унда Андижон вилояти Шаҳрихон тумани марказий шифохонаси бош врачи Анвар Сайфуддинович Ҳусановга "пора олиш" жинояти ёпиштирилгани, дастлабки терговдаги сирли-сирли ҳолатлар ҳамда суд мажлисидаги судьянинг беўхшов қилиқлари, охир-оқибат суд судланувчининг узоқ йилга "кесилиши" билан якунлангани қаламга олинганди. Ушбу иш бўйича Андижон вилояти суди судьяси А.Ёрматов томонидан чиқарилган айблов ҳукми эса Республика Олий суди томонидан бекор қилиниб, иш бошқа таркибга қайта кўриш учун юборилганини қайд этиб, муаллифлар бу ҳақда газетхонларни огоҳ қилиш мажбуриятини олган эди.

Шу йилнинг май ойида А.Ҳусанов билан боғлиқ жиноят иши Андижон вилоят суди судьяси А.Раҳмонов раислигидаги янги таркиб томонидан кўрилиб... яна илгариги ҳолат такрорланди.

Мазкур жиноят иши 29 август куни кассация тартибида Олий судда кўрилди.

Маълумки, кассация инстанцияси суди биринчи босқич суди чиқарган, ҳали қонуний кучга кирмаган ҳукмнинг **қонунийлиги, асослилиги** ва **адолатлилигини** текширади. Агар ҳукмни тўғри деб топса тасдиқлайди, акси бўлса бекор қилади ёки лозим топса маҳкум аҳволини андек енгиллаштириши мумкин.

Айблов ҳукмининг:

қонунийлиги дейилганда, ҳукм чиқариш жараёнида суд процессуал қонунга нечоғли амал қилганлиги ҳамда маҳкум ҳаракатини Жиноят кодексининг тегишли моддасига малакалашнинг (квалификация) тўғрилиги маъноси тушунилади;

асослилиги маҳкумга қўйилган айбловнинг далиллар билан исботланганлигини билдиради;

адолатлилиги эса маҳкумга белгиланган жазонинг қилмишга нечоғли мослигини англатади.

Кўринадики, кассация инстанцияси биринчи босқич суди ҳукмининг қонунийлигини баҳолаш учун унда маҳкум қилмиши Жиноят кодексининг тегишли моддасига **(тўғрими, нотўғрими)** малакаланган бўлиши лозим, акс ҳолда ҳукмнинг **қонунийлигини** муҳокама қилиб бўлмайди. Қонунийлик масаласи баҳоланмаса, **асослилик** ва **адолатлилик** ҳақида гап бўлиши мумкин эмас.

Адвокат Ғ.Намозовнинг куйиб-пишиб тушунтиришича, А.Ҳусановга нисбатан чиқарилган ҳукм нақ кроссворднинг ўзгинаси. Шўрлик маҳкумга гарчи 5 эпизодда айб тиркалган бўлса-да, судья тушмагурлар ҳукмдан бир эпизодни баён қилар экан, "бундан ташқари" сўз бирикмасини бирин-кетин қалаштириб, ЖКнинг бир неча моддасидан "гулдаста" ясаб қўя қолган...

Турсунали АКБАРОВ,
"Ҳуррият"нинг махсус мухбири

Ҳукмни ўқиган одам қайси эпизод қайси моддага малакаланганлигини илғаб олиши даргумон.

Эҳтимол, шундан бўлса керак, жиноят иши Олий судда кўрилаётган чоғда қораловчи томон — прокуратура вакили маҳкумга қўйилган жами 5 эпизоддан 3 тасини айбловдан чиқаришни, яна биттасини енгиллаштириш томонга қайта малакалашни ҳамда қолган-қутган айбларга нисбатан икки амнистия актини қўллаш мақсадга мувофиқ, дея хулоса берибди.

Адвокатлар эса...

Алқисса, суд адвокатлар фойдасига ҳал бўлди: **Олий суд ҳукмни яна бекор қилди.**

Хўш, энди нима бўлади?

Албатта, мазкур жиноят ишига, биз минг қоғоз қораламайлик, охирги нуқтани суд қўяди.

Бизни ўйлантирган бошқа нарса: ушбу иш бўйича Андижон вилоят суди томонидан чиқарилган иккала ҳукм ҳам бекор қилинди. Ўзбекча айтганда, Олий судда адвокатлар ютиб чиқишди. Бироқ маҳкум-чи? У қачон ютади? Шўрлик А.Ҳусанов 1998 йилнинг 8 октябридан буён тергов изоляторида холис суднинг адолатли ҳукмини кутиб ётибди ахир!

ЎҒРИ ЭМАС, МУХБИР УРДИ...

Ёхуд анойи одамларни алдаб, адаштириб юрган бир кимсанинг саргузаштлари хусусида кичик қисса

— ...Элнинг корига яраб, дардига малҳам бўлиб туришибди, дея сенинг ҳамкасбларингга ҳаммадан-да кўпроқ ишонар эдим. Афсуски, мухбирларнинг ичида алдоқчилари бор экан. Кўнгил қолди, болам, кўнгил.

— Ётиғи билан айтсангизчи, ҳожи бобо, нега унақа деяпсиз?

— Қадримга йиғлайман-да, болам, қадримга!.. Мени Тўхта ҳожи Алланов дейдилар. Нақд эллик йил мана шу элга, давлатга хизмат қилдим. Аллоҳнинг уйини, яъни Каъбатуллоҳни уч бора тавоф қилган ҳожиман. 12 нафар фарзандимни ҳалол луқма едириб, оқ ювиб, оқ тараб ўстирдим. Республика Вазирлар Маҳкамасининг (1991 йил, 18 май) 95-қарорига кўра, Денов шаҳар матлубот жамияти ҳисобига тирик вазнда 6 минг 22 килограмм гўшт топширдим. Бунинг эвазига мукофотга "06-Жигули" автомашинасини давлат нархида олмоқчи бўлдим. "Сурхонлада" ҳиссадорлик жамиятининг ҳисоб рақамига нақд 17 минг сўм (собиқ совет рублида) пул тўладим. Ҳамма нарса ҳал бўлса-да, "Сурхонлада"дагилар "эртага кел, индинга кел" дея саргардон қила бошлашди. Орадан бир, икки, уч йил ўтди ҳамки, натижа йўқ. Менинг сарсону абгорлигимдан хабар топиб, 55-60 ёшлардаги бир одам: "Ман республика "Қадрият" газетасининг мухбири Мажид Абдураимов бўламан", деб келиб қолди. "Бобой, сиз кекса, ногирон, бунинг устига, табаррук одам экансиз. Сизнинг ҳақингизни мана ман ундириб бераман, сиз фақат мани дуо қилиб ўтиринг" деб роса кўнглимни ўстирди. Жуда сермулозамат, бурро одам экан. Бир неча бор келиб: "Харажатга пул керак бўлиб қолди, катталаримга совға-салом оламан", деб тузуккина пулга туширди. Бунинг устига фалон сўмдан такси ёллаб, бир неча марта Тошкентга олиб бориб келдим. "Ҳуррият"нинг муҳарририга шикоят хатингизнинг бир нусхасини бериб чиқаман", деб редакцияга кириб кетди. Қайтиб келгач, ундан: "Редактор хатни олдими, нима деди?" деб сўрадим.

"Бош муҳаррир йўқ экан, хатингизни котибасига бериб чиқдим", — деди. "Чакки қилибсиз, ўзига беришингиз керак эди", дедим... Хуллас, Мажид Абдураимов мени боплаб алдаб, лақиллатиб кетди. Уни ҳам, мени алдаганларнинг ҳаммасини худога солдим.

(Давоми 2-бетда)

ҲИКМАТ

Инсон — истаган суюқлик тўлдириб қўйиш мумкин бўлган бўш идиш эмас.

Д.ПИСАРЕВ

ҚИЁС

Африкада ВИЧ вируси сабабли 10 миллион бола ўз ота-онасини йўқотган. Шу кетишда давом этса, етим болалар сони яқин йилларда 40 миллионга етиши мумкин

РАҚАМ

Айни вақтда 2 миллиондан зиёд афғон қочоқлари турли мамлакатларда сарсон-саргардон

ҲУРРИЯТ
МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА

ФАЛСАФА

НИСБИЙ ВА МУТЛАҚ АДОЛАТ ОРАЛИҒИДА

"Ҳақиқат эгилади, синмайди" дегани ҳақиқатнинг мосланувчанлигини ҳам англатади

Исмоил ШОМУРОДОВ

Ҳақиқат ва адолат инсонлар учун маъдкек гап. Бу дунёда ҳамма унга талпиниб, топиниб яшайди. Кимки йўқки, унга интилмасин, уни муқаддас санамасин. Бироқ шунга қарамай ёлғон ва адолатсизлик ер юзидан батамом супириб ташланган эмас, ҳамма ўзининг тўлиқ ҳақлигига ишонганига қарамай, негадир адолатсизликлар содир этилиб туради. Хўш, барча ҳақ бўлса, адолат билан иш тутса адолатсизлик қаердан келиб чиқади?

Телевидение орқали тез-тез саваннадаги ов кўрсатилади: шер кийикни қувиб бориб, йиқитиб, бўйнини ғажиб ўлдиради. Вазиятни томоша қила туриб, уларнинг қайси бири ҳақлигини, адолат қай томондалигини ўйлаб қоласиз. Шер кийикни емаса очликдан ўлади. У ўзича ҳақ! Кийик ҳам ўз навбатида шерга ем бўлиш учун туғилмаган. Тирик жонзот аллақандай махлуқнинг лаҳзалик нафсини деб ўлиб кетиши ҳам адолатсизликнинг ўзгинаси-ку! Демак, адолат кийик томонда! Ҳуллас, икки томон ҳам ҳақ, адолат ҳар иккала томонда турибди. Бундан хулоса қилишимиз мумкинки, адолат деганимиз икки хил бўлади: шернинг ва кийикнинг, яъни сайёднинг ва сайднинг адолати.

Кишилик жамиятида ҳам шундай, фақат ифодаланиши сал бошқачароқ бўлиши мумкин: кучли ва кучсиз, бой ва камбағал, ақлли ва аҳмоқ, хўжайин ва тобе адолатлари. Ҳар қандай қарама-қарши томонларнинг ўз адолатлари мавжуддек...

Бизнинг замонда адолат, ҳақиқат учун ҳамма нарсадан қўл силташ русум эмас. "Ҳақиқат эгилади, синмайди", деб қўямиз ора пайтларда. Аммо бу гапнинг маъноси фақат ҳақиқатнинг қайсарлиги, енгилмаслигинигина билдирмайди, балки унинг мосланувчанлигини, тўғри келган томонга қайрилиб кетавериши ҳам ифодалайди. Унинг эгилиши адолатнинг ҳар иккала томонга қараб кетишига сабаб бўлади.

Аксарият ҳолларда ҳақиқат мантиқдан келиб чиқадиган нарса. Аммо мантиқ деганимиз ҳам ҳар кимнинг аниқ бир қонун-қоидасининг йўқлиги, мавҳумлиги, маълум бир чегарага эга эканлиги, яъни чегарадан чиқдами, амал қилиш доирасини тугаши билан ажралиб туради. Дейлик, ўрта аср жоҳил инквизицияси ва арастучилари Коперник ғояларининг ақлга тўғри келмаслиги ҳақида баҳсга киришар экан, ер айланса ва ҳаракатланадиган бўлса, нега унинг юзасидаги сувлар тўкилмайди, осмонга отилган нарса ердан орқада қолиб кетмайди? — деган саволни ўртага ташлашган. Ҳолбуки, Бруно ер ўз атмосфераси билан бирга айланади, деган ғояни илгари сурган бўлишига қарамай, саволга тўлиқ жавоб беролмайди. Натижада жавобнинг йўқлигидан черков ходимлари ғоянинг мантиқсизлигини ўзларича исботлашган. Бу ҳам ўзича тўғри. Бироқ ушбу мантиқдан ҳам кенгроқ, каттароқ борлигини кейинроқ Ньютон бутун олам тортишиш қонунини топиб, исботлаб берди. Аммо бу энг сўнгги чегарадаги мантиқ, деб ҳеч ким кафолат беролмайди. Ундан ҳам кенгроқ, мукаммалроғи бўлиши мумкин.

Адабиёт ёлғоннинг энг каттаси ҳисобланади. Шунга қарамай кишилар унга ишониб яшайди. Ёшлигимда ҳамма кўрган киноларимнинг қаҳрамонлари ўлиб қолса роса азият чекардим. Кейинчалик уларнинг барчаси артист эканлигини, аслида буларнинг барчаси ёлғонлигини билганимдан кейин, бир муддат ўзимга келолмай юрганман. Бугунги кунга келиб эса мени ўзим танимаган, билмаган одамнинг, агар унинг манфаатлари меники билан кесишмас экан, унинг қаерда яшаши, реал ҳаётдами, ёзувчи онгидами, мен учун қандай аҳамияти бўлиши мумкин, деган савол қийнай бошлади ва хулосага келдимки, асосийси бўлган воқеа, яшаган одам эмас, балки шу воқеанинг содир этилиши мумкинлиги, айнан шу одам бўлмаган тақдирда ҳам, шунга ўхшаш минглаб, миллионлаб кишиларнинг яшаганлиги, яшаб ўтаётганлигидир. У чеккан азиятларни минглаб одамлар ўзига хос равишда дуч келиши мумкинлиги, дуч келаётганлиги, у сиғинган ғояларга қанчалаб кишиларнинг сиғинаётганлигидадир.

Одамларнинг ёлғонни севишларига яна бир ва менимча, асосий сабаб, аксарият ҳолларда ҳақиқатнинг жуда ёқимсизлигидир. Ницшенинг фикрича, давлатга барча ҳақиқат эмас, балки фойдалиларигина керак, бундан ташқари давлат фойдали нарсаларнигина, ёлғон, ярим ёлғон бўлишидан қатъий назар, ёқтиради. Файласуф давлат ҳақида гапира туриб, у ҳақиқатни ўз хизматкори, маошхўр сифатида кўришни истайди, бироқ ҳақиқат ҳеч кимга хизмат кўрсатмайди ва маошхўр бўлиб турмайди, деб таъкидлаганди.

Биз буни кичикроқ даражага туширишимиз мумкин. Ҳар биримиз ҳам ўзимизча ҳақиқатни севамиз, адолатнинг доим ғалаба қилишини хоҳлаймиз. Аммо биз ўзимизнинг ҳақиқатимизни севамиз, ўзимизнинг адолатимиз ғолиб бўлиб юришини истаймиз. Фақат бу ҳақиқат ва адолат бизнинг манфаатимиз сезиб-сезмайдиган, англаб-англамайдиган манфаатларимизга зид бўлмаслиги керак. Яхшиям аниқроқ гапирадиган бўлсак, ўзимизга тўғри келадиган, манфаатларимизга хизмат қиладиган ҳақиқатимизни тан оламиз, айрим ҳолларда эса манфаатларимизга мос тушадиган барча ҳолат ва нарсаларни ҳақиқат, ёқимсиз нарсаларнинг барчаси эса ёлғон, адолатсизлик, деб қабул қиламиз. Агар ҳамманинг ҳақиқати битта, адолати ягона бўлганда эди инсонлар аллақачонлар бир-бири билан тил топишиб кетган, бутун тарих давомида орқасидан соя каби эргашиб юрган урушларга умуман барҳам берилган бўларди.

Юзаки қараганда, биз ҳақиқатни жуда муқаддас нарса деб ҳисоблаймиз. Аслида эса, тан олишимиз керак, биз ҳақиқатни эмас, унинг соясига яширинган манфаатларимизни муқаддаслаштириб қўямиз, уни шу орқали беркитишга уринамиз.

Бу масалада фалсафанинг ўша машҳур нимҳазил саволини келтириш мумкин: товуқ олдин пайдо бўлганми, тухум? Бунда ҳар иккала жавоб ҳам тўғри ва ҳар иккала жавоб ҳам нотўғри. Аммо фалсафанинг бошқа саволлари ҳам мавжуд: дунёнинг вақтда бошланиши борми? Дунё маконда чегаралангандми? Буларга "ҳа" ёки "йўқ", деб жавоб бериш мумкин, холос. Учинчи жавобга ўрин йўқ. Уларнинг бирини нотўғри, деб кўрсатиб бўлмайди. Ҳанузга қадар жавоблардан бири тўлиқ исботланмаган. Бу ҳали инсоннинг онгига сиғмай қолган ҳақиқатлар жуда кўп эканини исботлайди. Шунингдек, одам ўзининг онги даражаси билан мутлақ ҳақиқатга етишмаганлигини, билганлари, тўплаган билими, тажрибаси билан бунга даъво қилолмаслигини билдиради.

Биз мутлақ ҳақиқат, мутлақ адолат учун интилмаймиз, бунинг бизга кераги ҳам йўқ. Одамлар учун ўзлари яратган айрим қонун-қоидаларга мос келадиган, тўғри тушадиган, шунингдек, кўпчилик эътироф этган ҳақиқатларгина лозим, тўғрироғи, улар шундай нарсаларнигина ҳақиқат ҳисоблашади. Ернинг айланиши кўпчиликка уқтирилгандан кейингина кишилар учун ҳақиқатга айланди. Бу борада яна бир оддий мисолни келтириш мумкин. Бир вақтлар қонунчилигимизда чайқовчиликка нисбатан жиноий жавобгарлик белгиланганди. Ва чайқовчиларнинг ушлаб, қамалиши адолатнинг тантанаси ҳисобланарди. Бугунги кунда бирорта олиб сотарни ушлаб қамаб кўринг-чи, адолатсизлик қиляпсан, деб қулоғингизни юлиб олмасмикин. Ҳолбуки, ҳар иккала вазиятда ҳам битта воқеа содир этилган. Худди шундай ҳолатни тиламчилик, дарбадарлик ва қалин пули олиш каби ҳолатларда ҳам кузатиш мумкин. Фарқ орадаги вақт ва меъёрнинг ўзгаришида, холос.

Эътироз туғилиши мумкин, жиноятларнинг олдини олиш, очиш ва уларга қарши кураш, жазога тортиш борасидаги ишларни тартибга солувчи жиноят процессининг асосий вазифаларидан бири ҳам адолатни таъминлаш эмасми? Шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, бу ерда ҳам адолат тушунчаси ўзига хос тарзда ифодаланади. Яъни, адолат деб қонунларга оғишмай амал қилишга айтилмоқда. Аммо уларга оғишмай риоя этилиши бу масалани тўлиқ ҳал этиб бермайди. Ахир қонун деганимизнинг ўзиёқ кимларнингдир фаолиятини, инон-ихтиёрини чеклаш, кимларгадир ошиқроқ, кимларгадир камроқ ҳуқуқлар бериш эмасми? Тўғри, қонун умумий тенгликни таъминлайди. Аммо шу билан бир қаторда айрим жабҳаларда тенгсизликларни рағбатлантиради...

Ёлғон деганимиз фақат сўзлардагина ифодаланади. Адолат ва адолатсизлик эса кўпроқ ҳаракатда акс этади. Шунинг учун ҳам адолат деганлари биринчи қарашда кўрингани каби жуда содда ва тушунарли тушунча эмас. Дунёда инсон зоти йўқки, адолатсизлик қилаяпман, деб ўйлаб, бир вақтнинг ўзида ўша ҳаракатини давом эттирса. Ҳаракатдан кейинги пушаймон бошқа — масала.

Аксарият ҳолларда кўпчиликнинг фикри адолат мезони ҳисобланади. Ҳолбуки, ўша кўпчиликда масъулият йўқ, у жавобгарликни ҳис қилмайди. Оломон ақл билан эмас, одатда, ҳис-туйғу ва эҳтирос билан хулоса қилади, фикр юритади. У ҳар доим бировнинг етовида юради, ўз фикрига, дунёқарашига эга бўлмайди. Оммавийлик, аксарият ҳолларда, салбий ҳодиса. Буни санъатда, адабиётда ҳам кўриш мумкин: негадир буюк асарлар, асл санъат ихлосмандлари томонидан қадрланганни ҳолда, тезда оммавийлашиб кетавермайди. Шунинг учун ҳам фикрнинг кўпчилик томонидан маъқулланмаганлиги ҳали унинг нотўғри эканлигини билдирмайди. Кўпчиликнинг ҳаракати ҳали адолат, маъқуллаган нарсаси эса ҳали ҳақиқат дегани ҳам эмас.

Шундай қилиб, адолатнинг мезони ҳисобланмиш уч ҳолат — ўрнатилган қонун-қоидалар, кўп йиллик тажриба ва кўпчилик фикри жуда тез ўзгариб кетиши мумкин. Улар қотиб қолган нарсалар эмас. Бу асосда чиқарилган бизнинг адолатларимиз эса вақтда ва маконда чегараланган. Шунинг учун ҳам адолат учун куч орқали курашганларга (Робин Гуддан тортиб, Номоз ботиргача) нисбатан қарашлар давр ўтиши билан ўзгариб туради. Кимдир уларни ўғри, қароқчига чиқаради, ким учундир эса улар адолат ва ҳақиқат курашчилари.

Ҳар бир инсоннинг ўз адолати бўлгани ҳали дунёда мутлақ адолатнинг йўқлигини билдирмайди. У бор ва уни ўз томонимизга ағдариб олишга бизнинг қурбимиз етмайди. Охир оқибатда барибир мутлақ адолат ғалаба қилади. Унинг кичик бир кўриниши — вақт. Ўлим ҳам шу орқали келиб чиқадиган мутлақ адолатдир. Аслида эса биз учун ўша ўрнатилган қонунларга мос келадиган нисбий адолатнинг ўзиёқ етарли, шуни тўла-тўкис таъминлаш ҳам катта бир муаммо.

Хулоса эса оддий: кўнгилни кенгроқ қилиш лозим, чунки адолат ва ҳақиқат нафақат сиз томонда, балки у душманингизнинг ҳимояси учун ҳам қиличу қалқон кўтариб чиққан. Адолат учун кураш аслида манфаат учун курашдир.

ЖАВОБ

"КЎРСАТУВЛАР ЧАЙҚАЛМАСА"

"Ҳуррият", 2000 йил 26 июль

Газетадаги мақола Республика радиоалоқа, радиоэшиттирув ва телевидение ишлаб чиқариш бирлашмаси (РРРТИЧБ) мутахассислари томонидан кўриб чиқилди. Усмон Юсупов туманидаги Косонсой маскани Одамтош радиотелевидение станциясидан 120 км узоқликда жойлашган, бунинг оқибатида телевидение сигналларининг техник тавсифлари ҳамма вақт ҳам талабга жавоб бермайди. Бундан ташқари, жорий йилда республиканинг баъзи бир зоналаридаги атмосфера ва тропосфера ўзгаришлари туфайли телевидение сигналларига табиий халақитлар ўз таъсирини берган.

Муаммони ҳал этиш ва телевидение эшиттиришлари сифатини, шу жумладан, Қашқадарё вилоятининг У.Юсупов туманида ҳам яхшилаш мақсадларида Муборак шаҳрида янги, баландлиги 120 метр бўлган телевидение мачтаси қурилиши олиб борилмоқда. Ушбу объект ишга туширилгандан сўнг мақолада эслатиб ўтилган ҳудудда телевидение сигналларининг тарқалиши сезиларли даражада яхшиланади.

Ф.АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги бош директори

МУНОСАБАТ

КИТОБИНГИЗНИ КИМ ЎҚИЙДИ?

"Сотилмаётган китоблар... омборда" мақоласини ўқиб...

"Ҳуррият" газетасидаги деярли ҳар бир чиқиш ўзаро тортишувларга сабаб бўлади. Бу бежиз эмас, албатта. Қайсидир ижодкорнинг меҳнати маҳсули бўлган очерк, мақола ёки бадиий асар бўлсин, одамни ўйлашга мажбур этар экан, бу ижодкорнинг ютуғидир.

Акбарали Нурматов қаламига мансуб "Сотилмаётган китоблар... омборда ёхуд китоб савдоси ва тарғиботи борасидаги камчиликлар" мақоласида бугунги куннинг оғриқлари ҳақида баён қилинган. Муаллиф "... Маълумки, китобни мажбурлаб сотиб бўлмайди. Ўқишни истамаган одамга китоб на даркор? Аммо китобни севадиган боланинг қўлидан уни тортиб олиб қўйсангиз-да, барибир вақт топиб, имкон топиб албатта ўқиб чиқади. Лекин тан олиш керак, бугун ана шундай ашаддий китобсеварлар камайиб кетди..." дея афсус-надомат чекмоқда.

Нима, бугунги кун кишиси кечаги кунгидан саводсизроқми? Ёки маънавий юксалиш тўхтаб қолдими? Йўқ, асло! Бугунги кун йиллар ўрнини босмоқда. Биз орзу қилишни ҳам хаёлимизга келтирмаган техникаларни фарзандларимиз бемалол бошқармоқда. Биз бир-икки тилда гаплашишни аранг эпласак, фарзандларимиз 4-5 тилни билади. Маънавий ривожланиш кун сайин, соат сайин ўсаётган экан, нечун китобхон китобдан безди?

Бунга бир нечта сабаб бор. Шулардан бири мажбурий тарзда китоб сотишдир. Ҳа, "отингни сот, молингни сот, юқори идораларда ишла" экан, бундай амал курсиларининг эгалари — ўртамиёна қаламкашлар хизмат вазифаларини суиистеъмол қилиб, ҳомийлар топиб китобларини чоп эттиришади-да, алоқадор ташкилотлар орқали нақд пулга сотишади.

Ўз ҳисобидан чиқарилаётган китоблар савиясининг пастлигини-ку гапириб бўлмайди. Ахир Мустақил Ўзбекистонда ҳар қандай яратилган нарса ҳар тарафлама мукаммал бўлмоғи керак-ку! Бундай савиясиз китобларни келажак авлод учун қолдиришнинг ўзи фарзандларимизга хиёнат эмасми?

Яқинда Фарғона вилояти халқ таълими бўлимларидан бирида сотиб олинган китобларнинг рўйхатини кўрдим-у, донг қотдим. 200-250 сўмдан баҳоланиб мактаб кутубхоналарига тарқатилган бу китоблар ўқувчилар тарбиясига, маънавий оламига, дунёқарашига мос келмайди. Ахир шундай китобларнинг ўрнига ҳуқуқий, ижтимоий-сиёсий китоблар, юртбошимизнинг ватанпарварликка чорловчи китоблари сотиб олинса қандай яхши бўларди.

Бозор иқтисодиёти шароитида абжир, ишбилармон бўлган одам ютади, албатта. Кўпгина шеърини ёки насрий асарини ички туғёнсиз ўқишнинг имкони бўлмаган ажойиб қалам соҳиблари ва соҳибалари талайгина. Улар ёзган асарлар йиллар давомида қўлёзма ҳолича ётади. Чунки бу ижодкорлар "абжир, ишбилармон" эмас. Шунинг учун ҳам бугунги кунда чоп этилаётган китоблар устидан назоратни кучайтирмоқ даркор.

Майли, ўша амалдор ўзидан ном қолдиришни хоҳласа қалами ўткир ижодкорнинг асарларини чоп эттирсин. Ана ўшанда мажбурий китоб сотишларга ҳам ҳожат қолмайди. Энг асосийси, китобхоннинг китобга бўлган меҳри ортади.

Ижодкор дўстим, сиз китобингизни чоп эттирмоқчимисиз? Шошманг, бироз ўйланг-чи, китобингизни ўзингиздан бўлак яна ким севиб варақлайди? Жавобингиз қониқарли бўлса нашриётга чопинг.

Ҳурматли нашриёт раҳбарлари, савиясиз китоб ҳамкасбингиз айби билан дунё юзини кўрди. Сиз-чи, пул кетидан қувиб маънавиятимизга, миллий қадриятларимизга зиён етказмадингизми?..

Мўътабар ТОЖИБОЕВА

ФАОЛИЯТ

ЖАҲОНГА БЎЙЛАШИШ ИСТАГИ

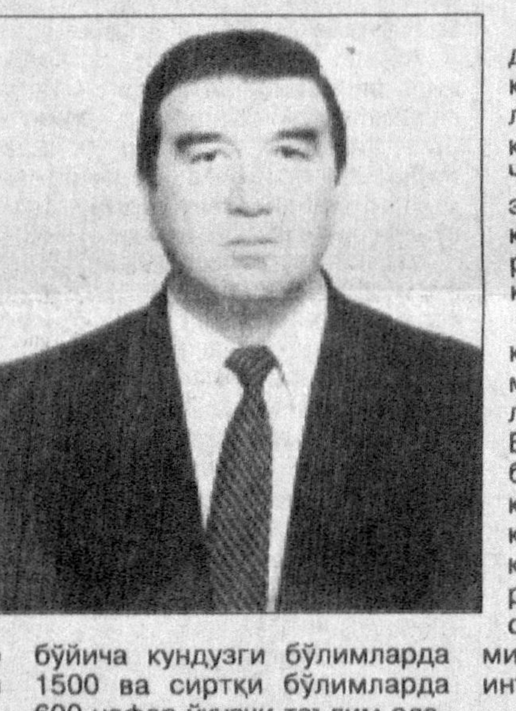

Дунёга теранроқ кўз билан қараш учун инсон, аввало, чуқур билимга эга бўлиши лозим. Шундагина у юз бераётган воқеа-ҳодисаларнинг туб моҳиятини англаб етади.

Чуқур билим олиш ўқувчининггина вазифаси бўлмай, балки унга таълим берувчилар ҳам масъулдирлар. Шу боисдан ҳам бугун биз — Самарқанд саноат-иқтисод коллежи ўқитувчилари жамоаси республикамизнинг "Таълим тўғрисида"ги Қонуни ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига амал қилган ҳолда махсус дастурлар тузиб чиққанмиз. Унга кўра, нафақат ўқувчи, балки ўқитувчилар ҳам кундалик янгиликлардан мунтазам хабардор бўлишлари керак бўлади.

Замон жуда тез суръатда ўзгариб бормоқда. Одамлар яшаш шароитида кескин ривожланиш рўй бераяпти. Агар биз ўша ривожланишдан ортда қоладиган бўлсак, унда ҳеч бир натижага эриша олмаймиз.

Самарқанд саноат-иқтисод коллежида тўққиз йўналиш бўйича кундузги бўлимларда 1500 ва сиртқи бўлимларда 600 нафар ўқувчи таълим олади. Уларга ўттиз олти мингга яқин ўқув, услубий ва бадиий адабиётларга эга кутубхона хизмат кўрсатмоқда. Бундан ташқари, ўқув хоналари замонавий компьютерлар билан жиҳозланганки, бу ўқувчиларнинг етук мутахассис бўлиб етишишида муҳим омил сифатида хизмат қилади.

Ҳозир ёшларимиз орасида чет элларга бориб ўқиб қайтиш истаги жуда ҳам кучли. Бу, албатта, бизга фақатгина фойда келтиради. Чунки замонавий билимга эга бўлган ҳар бир ўғлимиз, қизимиз эртага мамлакат ривожига ўз ҳиссасини қўшишига шубҳа йўқ.

Иккинчи томондан олиб қараганда, назаримда, ўзимиздаги мавжуд ўқув юртларини ҳам АҚШ, Буюк Британия, Германиядаги билимгоҳлар даражасига кўтариш вақти аллақачон келди. Бунинг учун мамлакатимизда ҳамма шарт-шароитлар етарли. Қолаверса, кўпчилик ўқув юртларимиз шу даражага етишишга интиляпти ҳам.

Муҳими, ана шу интилишга қанот бўлишда, уни қўллаб-қувватлашда.

Бугун мамлакатимиз спортчилари юртимиз довруғини бутун дунёга ёйишмоқда. А.Григорян, И.Тўлаганова — буларни узоқ Америкада ҳам билишади, десам муболаға бўлмас.

Шу ўринда коллежимиз талабалари С.Тошев, Ш.Қудратов, С.Муҳсинов, Н.Ҳожиёровлар ҳам нафақат республикамизда, балки халқаро миқёсда ҳам яхши натижалар кўрсатишмоқда. Бу эса "Соғлом авлод йили"да спортга катта эътибор берилаётганидан далолат беради.

Яна шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, ҳар бир ўқувчи-талаба жисмоний соғлом бўлиш билан бирга, унинг руҳияти, дунёқараши ҳам покиза бўлмоғи лозим. Бунда республикамизда чоп этилаётган газета ва журналлар биз учун қўл келади. Шуни эътиборга олиб, ҳозирда жуда кўп нашрларга обуна бўлдик.

Хусусан, "Ҳуррият" газетасида чоп этилаётган мақолалар ўқувчилар, ўқитувчилар орасида баҳс ва мунозараларга сабаб бўлмоқда. Бу эса талабаларимиз дунёқарашининг янада кенгайишига улкан ҳисса қўшиши табиий деб ўйлайман.

Қўзибой МАМАРАИМОВ,
Самарқанд саноат-иқтисод коллежи директори, тарих фанлари номзоди

Рассом А.ҲАКИМОВ

ТАНҚИД

ЎҒРИ ЭМАС, МУХБИР УРДИ...

— Дарвоқе, сизнинг бошингиздан кечган 9 йиллик сарсончиликлар "Ҳуррият"да босилди-ку, ҳожи бобо?

— Отасига раҳмат. "Ҳуррият"нинг Даврон Орипов, Холиқ Хурсандов деган мухбирлари бор экан. Улар ёзган танқидий мақола кўмагида суд орқали бир миллион тўққиз юз йигирма минг сўм пулимни ундириб олдим...

Мухбир изоҳи: ҳожи бобо билан бўлган суҳбатимиз кутилмаган тасодифдан бошланган эди. Бобонинг сўзларига ишонмайин десам... Саксондан ошган тақводор бир мўйсафиднинг Мажид Абдураимовда нима хусумати бўлиши мумкин? Ёлғончи дунёнинг матоҳларидан кечиб, қолган умрини ибодату савобга бахшида этган ҳожи бобонинг дуосини олиш ўрнига, қақшатиб кетиш салкам олтмиш ёшли ҳамкасбимизга нега керак бўлиб қолди?

Мажид Абдураимовнинг одамни ёқа ушлатар даражадаги саргузаштларга бой фаолияти ҳақида ҳикоя қилаётиб, биз узоқ мулоҳаза қилдик. "Шартмикан ушбуни ёзиб, бир одамнинг кўнглини ранжитиш?" деган андиша бизни узоқ вақт ушбу саъй-ҳаракатдан қайтариб турди. Аммо, иш юзасидан борган аксарият жойларда бу одам кўрсатиб кетган "ҳунар"лар заҳматкаш халқимиз "Тўртинчи ҳокимият" дея алқаб турган биз журналистларни хижолатли аҳволга солиб қўйди. Мажид Абдураимовдан панд еган одамлар унга қўшиб бизларни ҳам койишга ҳақлидирлар. Чунки биз бир-биримизни мақташ, айбу нуқсонларимизни кўриб кўрмаганга олишга одатланиб қолдик.

* * *

Хўш, "Ман республика миқёсида фаолият кўрсатаман, муаммоларингизни ҳал қилиб бераман, дардингизга малҳам бўламан", деб юрган Мажид Абдураимов аслида ким ўзи? Келинг, бу ҳақда ҳужжатлар сўзласин:

1. У 1945 йилда Бойсун туманида туғилган. 1970 йилда Тошкент шаҳар суди уни иснодли бир жиноят содир этганликда айблаб 9 йил муддатга озодликдан маҳрум этади.

2. 1985 йилнинг 29 июлида Бойсун туман "Ғалаба" газетаси муҳаррирининг буйруғига кўра интизомсизлиги, ҳамкаслари билан журналист этикасига зид қўпол муомаласи учун газета мухбирлигидан ишдан бўшатилган.

3. 1987 йилнинг апрелида Бойсун туман халқ таълими бўлимига қарашли ўрта мактаблардан бирида (мактабнинг аниқ манзили ва номини узрли сабабларга кўра очиқ келтирмаяпмиз) ўқитувчи бўлиб ишлаётган Мажид Абдураимов ўзи сабоқ бераётган 4-синф қизларига нисбатан ножўя хатти-ҳаракатлар қилади. Ҳар хил ахлоқсиз гаплар ташлаб, мурғак қиз болаларнинг кўнглига қўрқув солади. Бундан дарғазаб бўлган ота-оналар талабига кўра М.Абдураимов педсоветнинг қарори билан мактабдан ҳайдалади.

* * *

"...Мажид Абдураимов деган одам мухбирликни суиистеъмол қилиб юради. Шахсан мени тинч ишлашга қўймайди. Мен раҳбарлик қилаётган Бойсун туман нефть маҳсулотлари корхонасига келиб, ўзи уюштирган аризаларни рўкач қилиб, тинимсиз текширишлар ўтказади. Охири, менга: "Сени танқид қилиб ишдан кетказиш учун менга олтмиш минг сўм пул ваъда қилишган. Агар шунча пулни сен берсанг, орамиз очиқ бўлади", дея дангалига муддаосини айтди. Бундан ташқари, шахсий машинасининг бакига, турли хил сиғимли идишларга бензин қуйиб беришимни талаб қилади. Очиғи, шундан қутулайлик, деб бир неча марта пулга ва бензинга бўлган талабини қондирдик ҳам..."

(Бойсун тумани, С.Айний кўчаси, Тоғчи гузарида яшовчи Шавкат Раҳмонқуловнинг шикоят-аризасидан қисқартириб олинди.)

* * *

— 1997 йилнинг 25 июнида 43 бош қўйим ўғирланди. Ўша йилнинг 14 сентябрида тағин 28 бош майда молим билан 4 бош қорамолим йўқолди, — дея ҳикоя қилади Тангимуш қишлоғида яшовчи Равшан Сариев. — Бойсун туман ички ишлар бўлимига мурожаат қилдим. Ҳадеганда жиноят очилиб, молларим топилавермади. Бундан хабар топган Мажид Абдураимов уйимга келиб: "Қўйлару сигирларингизни ман топтириб бераман, Сиз бунинг эвазига Тошкентга, редакцияга бориб-келиш харажатларини кўтарсангиз бўлгани, — деди. — "Қадрият" газетасида танқидий мақола эълон қилдираман. Хотиржам бўлинг, фақат қўйларнигина эмас, уларнинг икки йиллик тўлларини ҳам ундиртириб бераман", деб катта ваъда берди. У мендан дастлаб битта, орадан икки-уч ойлар ўтиб, тағин иккита қўйимни олиб кетди. Бир куни уйимиз олдида мош тозалаётган эдим. Мажид Абдураимов пайдо бўлди ва: "Иш охирига етмаяпти, озроқ пул керак", деб мени авраб, бир қоп мош, икки бош қўй, уч бош эчки ва ўн етти минг сўм пулимни олиб кетди. Шундан бироз ўтиб, 1999 йил 27 ноябрда "Қадрият" газетасида унинг "Менинг т...ўғригина болам" сарлавҳали мақоласи эълон қилинди. Кейинроқ билсам, Мажид Абдураимов билан туман ИИБ бошлиғи А.Аллаёров ўртасида келишмовчилик бор экан. М.Абдураимов таъмагирлик қилиб, Бойсун туман милицияси бошлиғидан ҳеч нарса ундира олмагач, менинг шикоятимни дастак қилиб, ундан ўч олибди. Ўғридан омон қолган молларимни алдаб олиб кетган мухбирга қойил қолдим. Ўғри-ку молларимни қоронғи тунда билдирмай ўғирлаб кетган эди. Мажид Абдураимов деган мухбир эса беш бош қўйим, уч бош эчким, бир қоп мошим ва ўн етти минг сўм пулимни дастурхонимнинг устида соддалигимдан фойдаланиб, алдаб олиб кетди...

* * *

"Мен, Нусратулла Ражабов, Бойсун туман дон маҳсулотлари корхонасининг раҳбариман, шахсий кичик корхонам ҳам бор. Яширмайман, хонадонимиз туманда ўзига тўқ оилалардан ҳисобланади. Худо интилган бандасини қуруқ қўймас экан. Минг шукрки, ризқи бутун одамман. Мажид Абдураимов деган мухбир қиёфасидаги кимсадан кўнглим қолганлигининг боиси, у ҳамиша яхшиликка ёмонлик билан жавоб қайтаради. Қўлига кўк муқовали "Тўртинчи ҳокимият" деб ёзилган китобни олиб, унинг ичида жамланган қонунларни рўкач қилиб, "журналист текшируви ўтказаман!" деб корхонамга пўписа билан келар эди. Марҳамат, қарши эмасман, камчилигимни топиб ёзсангиз ҳам ихтиёрингиз, дедим.

— Менга ўн тонна буғдой топиб берасан, — деб мақсадини очиқ айтди. Мен бунинг иложи йўқлигини айтдим. Шундан сўнг у уч тонна буғдой сўради. Мен тағин рад этдим. Ахир, халқнинг ризқини бир таъмагирга бериб, эртага умримни қамоқда ўтказишни истамадимда. Ҳужжатларим ва ишларимдан нуқсон топа олмади, шекилли, муросага келди ва:

— Мен Сиздан 8-10 ёш каттаман, келинг, ака-ука бўлайлик, — деди. Рози бўлдим. М.Абдураимов: "Очиғи, камхаржроқ бўлиб қолганман. Рўзғорим катта. Ойликни Тошкентдан оламан. Ҳар ойда рўзғоримни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаб турсангиз", дея илтимос қилди. Ўз ҳамёнимдан ойига иккиуч халта ун, гуруч ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари олиб бериб турдим. Чунки у қўрқитиш йўли билан мендан иш битира олмагач, камбағал ва серфарзандлигини, ўртамиздаги "ака-укачилик битими"ни рўкач қилиб, раҳмимни келтирарди.

Кунлардан бир кун битирувчи синфдаги ўғлим ёшлик қилиб, ўз ўртоғи — ҳамсоямизнинг ўғли билан муштлашиб қолибди. Табиийки, иккаласи ҳам жароҳат олишган. Бундан хабар топган Мажид Абдураимов ҳамсоямизнинг ўғлини туман суд тиббиёт экспертизасига олиб бориб, ўз таъсирини ўтказиб, ваколатига кирмаса ҳам, қўшнимизнинг боласига "оғир тан жароҳати олган" деган сохта хулоса олдиради. Мажид Абдураимов шу тариқа гиж-гижлаб аҳил қўшничилигимизга путур етказишга интилмоқда. Унинг мақсади шу йўл билан мендан пул ундириш. "Агар мен айтган талабни қондирмасанг, ўғлингни қаматтираман", — деди. Мен Мажид Абдураимовдан хафа бўлишни ўзимга эп кўрмадим. Чунки у фақат бугунни ўйлайдиган, оқибатсиз одам. Аммо бир нарсага ҳайронман, пойтахтдаги айрим газеталарнинг муҳаррирлари ходимларни ишга қабул қилаётганда наҳотки шунчалик бепарволикка борадилар?! Уларнинг таржимаи ҳолларига, ҳужжатларига, феъл-атворларига чуқур эътибор бериб, синаб кўрмайдиларми? Ахир, у журналистлардан одамларнинг ихлосини қайтармоқда. Бу соҳада фақат маънавий пок одамлар ишлашлари керак-ку!"

* * *

Алқисса, шовқин-суронию акс-садоси ўзи билан доимо бирга юрадиган Мажид Абдураимовнинг номаи аъмоли ана шунақа. Бироқ машойихлар таъбири билан айтганда, "бу ҳали ҳаммаси эмас, балки ҳолваси..." Биз ушбу мақолани ўқувчи ҳукмига ҳавола этарканмиз, Мажид Абдураимов ўқиб ўзини тузатиб олар деган анойи фикрдан бутунлай йироқмиз. Зеро, ҳавойи нафсига қул бўлган одамнинг қалби ҳеч қачон ислоҳ бўлмайди. Балки, у ёки бу муаммоси ҳал бўлмай, идорама-идора сарсон бўлиб юрган юртдошларимизни алдаб, авраб янаям адаштириб юрган сохта мухбирлар туфайли покиза касбимизга доғ тушиб қолмасин, деймиз.

Бахтиёр ОЛЛОМУРОД,
"Ҳаёт ва қонун" юридик журнали — "Инсон ва қонун" ҳуқуқий газетаси бирлашган таҳририятининг махсус мухбири

(Боши 1-бетда)

ТАҲРИРИЯТДАН:

Юқоридаги мақолани ўқиш қанчалик осон бўлса, уни чоп этиш биз учун жуда оғир бўлди: ҳар ҳолда М.Абдураимовнинг журналист деган номи бор, ўз газетангда ўзингнинг ҳамкасбингни "уриб" чиқиш... Ноқулай-да.

Ҳа, юқоридаги мақолада баён этилган ҳолатлар бизнинг ҳам камчилигимиздир. Камчиликки, баён этилган воқеаларни биримиз бўлмаса биримиз кўрганмиз ёки эшитган чиқармиз, бироқ "Ҳой, барака топгур, бу нима қилиқ?" дея дашном беришга журъат этдикми? Ёхуд бирор қаламкашни ишга олар чоғда унинг хулқ-атвори, салоҳиятини жиддийроқ ўрганяпмизми? Нега деганда, қип-қизил гувоҳномасини пеш қилган кўйи маза-бемаза ишларга бурун тиқиб, ўзбошимчалик қилаётган муҳбирлар ҳақида нордонроқ гаплар тез-тез қулоққа чалинаётир кейинги пайтларда. Бундай ҳол журналистнинг, демакки, матбуотнинг мавқеига путур етказиши беш панжадек аён-ку!..

МАҒРИБУ МАШРИҚ

INTERNATIONAL LIFE

БАСЁ ЮРТИ МЎЪЖИЗАЛАРИ

Ўзбекистон Миллий Матбуот маркази раиси А.Каримов яқинда Япония Ташқи ишлар вазирлиги Халқаро матбуот бўлими таклифига биноан кунчиқар юртда сафарда бўлиб қайтди. Сафар давомида у Япония оммавий ахборот воситалари тизими билан танишди, Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилаётган муассасалар, жамоат ташкилотлари раҳбарлари билан суҳбатда бўлди. Ана шу сафар таассуротлари асосида "Басё юрти мўъжизалари" публицистикаси дунёга келди. Қуйида ундан парча эълон қилмоқдамиз.

НОБУХИКО СИМА: "ЯПОНИЯНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАН ЎРГАНАДИГАН ЖИҲАТЛАРИ КЎП"

Нобухико Сима 1942 йилда Хитойнинг Нанкин шаҳрида туғилган. Япониянинг Кэио университетини тугатгач, 1967 йилдан "Майнити" газетасида иш бошлади. Дастлаб газетанинг Акита префектурасидаги филиалида, сўнгра Токиодаги Бош таҳририятнинг Иқтисодиёт бўлимида ишлади. 70-йилларда Молия вазирлиги, Оғир ва кимё саноати "Кэйданрен" ташкилоти, Япония банки, Ташқи ишлар вазирлиги, Ташқи савдо ва саноат вазирлиги облигациялари соҳасида меҳнат қилди. "Локхид" авиакомпаниясидаги коррупцияни фош этишда қатнашди. 80-йиллардан телевидениеда "Замин! Дастлабки субҳидам", "Қизиқувчан Президент" кўрсатувларида бошловчи, 90-йиллардан "Бродкастя", "Ньюс зум-ап" теле ва радио дастурларида шарҳловчилик қилди. Айни пайтда ҳукуматнинг турли комиссияларида фаолият юритади. "Япония—Ўзбекистон" жамияти Президенти.

Токио кўчаларида адашиб қолиш ҳеч гап эмас. Бунинг учун хорижлик бўлиш ҳам шарт эмас. Чунки чор атрофда бирор нарсани англаб олиш, белгилаб қўйиш фойда бермайди. Зеро, бунинг учун етарли кенглик, фазо ҳам йўқ. Кенгликларда ялпайиб юришга ўрганган руҳингиз юзлаб метр юксакка чўзилган бинолар салобатидан ҳуркиб, вужудингиз атрофига ёпишиб олади. Шунданми, доимо нимадир етишмаётганини ҳис қиласиз. Бир уй наридан кўчаларга, ён-атрофга боқсангиз, осмондаги булутлар қадар бўй чўзган таниш бинолар ҳам бирданига ўзгача кўриниш касб этади. Сафарда бизга таржимонлик қилган тажрибали, ўз юрти тарихининг билимдони Юрико хоним бир неча бор ташриф буюрган бўлса-да, ҳар қалай, Токио марказидаги биз қўним топган Империал ("Тейкоку") меҳмонхонасидан икки-уч юз метр чамаси узоқликда жойлашган Япония—Ўзбекистон жамиятини топишда таксичи ёрдамида ҳам бироз адашишимизга тўғри келди. Бироқ бундай эҳтимолни эътиборга олганимиз сабабли учрашувга кечикмадик.

Юрико Сан суҳбатлашиш осон кечиши учун менга бир кун аввал Япония—Ўзбекистон жамияти Президенти Н.Симанинг таржимаи ҳоли, ижодий ишлари ҳақидаги маълумотномани етказган эди. Унинг журналист эканини билгач, суҳбатимиз ўзига хос кечишини билган эдим. Беихтиёр бўлажак суҳбатдошимнинг ижодий ишлари рўйхатини кўздан кечираман: "Эроннинг лол этилиши", "Тинчлик — 1 доллар — 100 йен", "Япония билан боғлиқ сценарийлар", "Халқаро аҳволни ўқиш технологияси", "1990 йилдан тарихда янги ўзгаришлар бошланади", "Япония шаъни: йен ғояси", "Бошбошдоқлик даврида муроса усули", "Сиёсатнинг тузилиши", "ОАВ: кўзга кўринмас ҳукмронлар", "Олий даражадаги дипломатия — етакчи давлатлар саммитларининг яширин тарихи". Бундан ташқари у "АҚШ — ягона қутбли ҳукмронлик хаёли", "Японияни сиқиб қўйган ким?", "Йен евронинг долларга қарши урушига қандай тайёргарлик кўрмоқда?" каби мақолалар муаллифи ҳам экан.

Япония—Ўзбекистон жамияти кўп қаватли уйнинг иккинчи қаватида жойлашган. Зиналардан кўтарилишимиз ҳамоно миллий кашталаримиз, кулоллик санъатимиз намуналари билан безатилган шинам хонага кирдик. Бизга икки инсон пешвоз чиқди. Уларнинг бири Япония—Ўзбекистон жамияти Президенти жаноб Н.Сима бўлса, иккинчиси юртимизнинг шайдоси, жамият ишини беминнат адо этадиган котиба хоним эди.

Суҳбатимиз бир пиёла япон кўк чойи устида бошланди. Мен дастлаб жаноб Н.Симадан Япония—Ўзбекистон жамиятининг ташкил бўлиш тарихи, унинг юртимизга муносабати ҳақида сўрадим.

— Мамлакатингизга азалдан бориш орзуим бор эди. Бир мен эмас, кўплаб японлар тарихий "Ипак йўли" минтақасидаги давлатлар, айниқса, бой маданий мерос соҳиби бўлган Ўзбекистонга алоҳида қизиқиш билан қарайдилар. Юртингиз истиқлолни қўлга киритгач, иштиёқ билан янги давлатни бунёд этишга киришдингиз. Япония ҳам ўз тарихида шундай оғир ўтиш ва юксалиш даврини бошидан кечирган.

Мен 1996 йилда Ўзбекистонда бўлганимда юртини янгидан барпо этиш шавқи билан ёнаётган ҳамюртларингизни кўрдим. Тўғриси, уларга ҳавас қилганман. Менинг назаримда, бугун Япония кўп жиҳатдан етук мамлакатдек. Шунданми, юртдошларимизда руҳ, шавқ, ташаббус йўқолган. Япония Ўзбекистонга молиявий, моддий, технологик ёрдам кўрсатишга қодир. Аммо Япония Ўзбекистондан, унинг халқ вакилларидан яратувчанлик руҳини ўрганса, ўзлаштирса жуда яхши бўларди.

Ўзбекистон табиий захираларга бой, муҳим жуғрофий-сиёсий ўринга эга, Осиё ва Европа чорраҳасидаги мамлакат. Назаримда, у истиқболда ғоят муҳим ўрин тутадиган мамлакат бўлади.

Мамлакатингизда бўлиб, ўзбекларнинг миллатимиз вакилларига беқиёс ҳурматини ҳис этдим. "Янги мамлакат бунёд этиш ишқи билан ёнаётган ёш жангчилар" деган мақолам шу таассуротлар асосида туғилди. Кейин "Японияни яхши билмай туриб ҳам уни севадиганлар мамлакатида" деган телекўрсатув тайёрладим. 10 миллионга яқин японияликлар ушбу кўрсатувни кўргач, бир йил давомида тинимсиз қўнғироқлар қилиб, хатлар ёздилар. Шундан сўнг Ўзбекистонга бундай улкан қизиқишни кўриб, 1998 йилда Япония—Ўзбекистон жамиятини туздик.

— **Жамиятга кимлар аъзо бўлишган ва улар нима билан машғул?**

— Айни пайтда жамиятимизга 10 ёшдан 80 ёшгача бўлган 600 киши аъзо бўлган. Улар бу ердаги фаолияти учун ҳеч қандай ҳақ олмайдилар. Уларни ягона туйғу — Ўзбекистонга қизиқиш, унинг санъати, маданиятига ҳурмат бирлаштиради.

Жамиятимизга оддий кишилардан тортиб, жуда таниқли сиёсат арбоблари, ишбилармонлар аъзо. Улар орасида собиқ Бош вазир С.Хата, Демократик партия раиси Кумагаи, "Мицуи" компанияси Президенти Н.Кумагаи, яна парламентнинг 7-8 аъзоси ҳам бор.

Биз аъзоларимиз билан турли концертлар, симпозиумлар, кўргазмалар ташкил этамиз. Японияда ўқиётган ўзбек талабаларини қўллаб-қувватлаш билан шуғулланамиз, уларнинг япон оилалари билан учрашувларини, бир неча кун яшашларини уюштирамиз. Кабуки, Сакура театрларига ташрифларини молиялаштирамиз.

Ўзбекистоннинг Япониядаги элчихонасига мунтазам ташрифлар ташкил этилади. Ўзбекистон ҳақида викториналар, амалий санъат асарлари намойишлари, фотокўргазмалар, ўзбек тилига ўқитиш курслари, компьютерда уй сайтининг очилиши, ўзбекистонлик меҳмонлар билан учрашувлар бизнинг жамиятимиз қайноқ ҳаёти саҳифаларидир.

— **Жамиятингиз аъзолари Ўзбекистонга ҳам ташриф буюриб туришадими?**

— Ҳа, албатта. Бундай ташрифлар бўлиб турибди. Биз ўтган йили август ойида 60 кишидан иборат йирик делегациянинг Ўзбекистонга ташрифини уюштираётган эдик. Афсуски, Қирғизистоннинг Боткен туманида рўй берган нохуш воқеалар сабаб сафар қолдирилди. Шу йил 22 сентябрда 80 кишидан иборат делегация билан Ўзбекистонга ташриф буюрамиз.

— **Сиз кўплаб ўзбек талабалари билан учрашганингизни айтдингиз. Айтинг-чи, миллатдошларимиз сизда қандай таассурот қолдирди?**

— Улар дастлаб бироз тортинчоқ бўлишса-да, жуда меҳнатсевар, сергайрат. Ўз фикрларини дадил ифода этишади. Рости, менда ёшларингиз ҳавас уйғотган. Президент Ислом Каримов уларга катта ишонч билдирганини юксак қадрлайман. Мен ёш йигит-қизларнинг катта лавозимларга лойиқ кўрилганини кўриб қойил қолдим. Улар ўз юртларини жондан севишади, уни янгилаш иштиёқи жуда баланд. Бундай ёшлари бор мамлакат буюк истиқболга ишонса бўлади!

— **Сиз журналистсиз. Яъни, адабиётга яқин одамсиз. Халқларимиз ўртасидаги ўзаро дўстлик ва ўзаро тушунишни мустаҳкамлашда икки мамлакат адиблари, шоирларининг ўрни қандай деб ўйлайсиз?**

— Ўтган йили Ўзбекистонда Япония маданияти кунлари, Японияда эса Ўзбекистон маданияти кунлари бўлиб ўтди. Бу йил октябрь ойида Ўзбекистонда яна Япония маданияти кунларини ўтказиш режалаштирилган. Маданият, санъат аҳллари, ёзувчи ва шоирлар икки халқни бир-бирига яқинлаштиришда муҳим ўрин тутадилар. Япон ижодкорлари ишлаган "Ошен" фильми Жануби-Шарқий Осиёда ғоят машҳур. Биз бу сериални ўзбек тилига ўгириш ва ўзбек халқига намойиш этишни режалаштиряпмиз. Унда Иккинчи Жаҳон уруши даврида етим қолган бир қизалоқнинг кечмишлари, изтироблари ҳақида ҳикоя қилинади. Кўплаб миллатдошларимиз қисматига ҳамоҳанг бу фильм ўзбек томошабинларига ҳам манзур бўлади деб ўйлайман.

Адабиёт аҳлига келсак, ўзбек китобхонлари Сосэки Нацуме, Ясунари Кавабата, Юкио Мисима, Кобо Абэ, замондошларимиздан Харику Мура асарларини ўқишса яхши бўларди. Уларнинг асарлари кўплаб тилларга таржима қилинган.

— **Шу ўринда бир неча ўзбек шоир ва ёзувчилари япон адибларининг китобларини она тилимизга ўгириб, китобхонларимизга тақдим қилганини айтишим керак. Хусусан, Я.Кавабата, Кобо Абэ асарлари, Басё шеърлари ўзбек китобхонларига ҳам таниш. Энди таржимаи ҳолингизга оид бир савол берсам. Сиз Хитойда туғилган экансиз...**

— Нима демоқчи эканингизни тушундим. Менинг отам журналист эдилар. 30-40-йилларда Хитойда мухбирлик қилганлар. Хитойдан ватанимизга қайтганларида мен икки ёшли бола эдим. Шу сабабли Хитой хотирамда қолмаган. Аммо туғилган жойларимга бир бориб саёҳат қилиш орзуим бор.

Журналистлар авлодиданман, десам ҳам бўлади. Чунки ўғлим ҳам журналист. У ҳозир 28 ёшда. Аспирантурадан сўнг ТВС телевидениесида директор лавозимида ишлайди. Қизим эса университетдан сўнг тил социологияси билан қизиқиб қолди. Янги йил кунлари ёки бирор байрам сабаб уйимизга ўзбек талабаларини таклиф қилсам, улар билан тиллашишни ёқтиради.

— **Ҳамкасбим бўлганингиз ва анча жиддий публицистик асарлар муаллифи эканингиз боис ўзимни қизиқтирган бир саволни беришга журъат этсам. Яхши журналист бўлиш учун қандай сифатларга эга бўлиш керак?**

— Журналист, аввало, қизиқувчан, билимли, одамлар билан учрашишни севадиган, сезгир инсон бўлиши керак. Воқеа жойига ташриф буюрар экан, журналист нафақат у ердаги манзарани, воқеа-ҳодисани кўриши, кузатиши, балки ана шу ҳодисанинг жамият ҳаётида тутадиган ўрнини ҳам кўра билиши керак. Ўшандагина унинг мақоласи, кўрсатуви қадри ортади. Гап мамлакатга бориб тақалганда, журналист бирор хорижий давлатдан материал тайёрлаётиб ўша мамлакатнинг дунёдаги ўрнини ҳам чуқур ҳис этиб ёзиши лозим.

Мен азалдан Мўғулистонга сафар қилишни хоҳлардим. Бу мамлакат менга ажиб романтик диёр бўлиб туюларди. Шу йил ёзда орзуим ушалди. Албатта, Мўғулистон саҳроларида бўлиш менга ажиб туйғулар бахш этди. Бироқ мен глобаллашув жараёнидаги Мўғулистонни ҳам кўрдим. Ер юзи иқлими ҳарорати тобора кўтарилиб бораётган паллада иқтисодий, экологик муаммоларини якка ўзи ҳал этолмайдиган Мўғулистонни кўрдим. Биз бундай глобал муаммолар олдида бирлашиб ҳаракат қилишимиз керак. Ўзбекистондаги Орол муаммоси ҳам шундай.

Мен суҳбатимиз якунида жаноб Нобухико Симага Ўзбекистондан элтган ҳайкалчаларни совға сифатида тақдим этдим. У киши менга жамият аъзолари мунтазам равишда чоп этиб турадиган "Ассалом" номли газетанинг янги сонини совға қилди. Самимий руҳда ўтган суҳбат учун миннатдорлик билдиргач, эсдалик учун бирга суратга тушдик. Сентябрь ойининг 22-куни Тошкентда учрашишга ваъдалашиб, қуюқ хайрлашдик. Юртимиздан минглаб километр узоқликда Ватанимизнинг шундай дўстлари борлигидан беҳад қувондим. Менинг — оддий ўзбек боласининг жаҳон кезиши, дўстлар орттириши ҳам сенинг неъматинг, сен яратган имконият, азиз Ватаним истиқлоли!

Амирқул КАРИМ

Тошкент—Токио—Тошкент

БМТда

КАТТА КОРТНИНГ КИЧКИНА ЭГАЛАРИ

Республикада теннисни оммалаштиришга эътибор берилаётган бир вақтда БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси мамлакат Теннис федерацияси билан ҳамкорликда йиллик ёшлар турнири ўтказилишини эълон қилди. Анъанага айланган турнир 24-30 сентябрь кунлари Миллий банк спорт клубида бўлиб ўтади.

Шу муносабат билан БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонасида матбуот анжумани ўтказилди. Унда БМТ ва БМТ Ривожланиш Дастурининг Ўзбекистондаги доимий вакили Павел Крал, мамлакат Теннис федерацияси вакили Игорь Шепелев, турнир директори Фаад Султонбеков ва ташкилотчи-ҳомийлар журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб беришди.

Дарвоқе, биринчиликни қўлга киритган ёш теннисчига шахсий компьютер, иккинчи ўринни эгаллаган ғолибга видеомагнитофон ва учинчи ўрин даъвогарига эса соврин тариқасида аудиомагнитофон берилади.

ФАОЛИЯТЛАР АНЖУМАНИ

БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси мулозимлари хайрли тадбирлар ўтказишнинг ҳадисини олишган. Йилнинг ҳар чорагида ваколатхонанинг ўзбек миллий меъморчилиги асосида жимжимадор нақшлар билан безалган залида мавжуд тармоқ агентликлари ўз фаолиятлари юзасидан матбуот ходимларига ҳисобот беришади. Барака топкур дипломатлар эриниш нелигини билишмайди: "камгап" журналистларнинг ҳар бир саволига миридан-сиригача жавоб беришдан чарчашмайди.

Бу гал ҳам шундай бўлди. БМТ ва БМТ Ривожланиш Дастурининг мамлакатдаги доимий вакили Павел Крал анжуманни бошлаб берар экан, сўз навбати билан БМТнинг наркотикларни назорат қилиш агентлиги минтақавий вакили Антонелла Делледа, ЮНЕСКО миллий маслаҳатчиси Комилжон Каримов, БМТнинг Қочоқлар бўйича махсус комиссариати вакили Питер Николаус ва ЮНИСЕФнинг мамлакатимиздаги вакили Руди Родригес жаноблари ҳамкасбларимизнинг барча саволларига жавоб беришди.

Матбуот анжумани ҳар галгига қараганда самаралироқ ўтди.

Ф.КОМРОН

ҚУТЛОВ

САНЪАТ ОПАНИНГ САНЪАТИ

Мустақиллик байрами арафасида оташнафас публицист Санъат Маҳмудова мамлакатимизнинг юксак мукофоти — "Меҳнат шуҳрати" орденига сазовор бўлди

Бундан бир неча йил бурун Санъат опани йўқлаб уйига борганимни ҳамон-ҳамон эслайман: бир ёнида бешик, бир ёнида шоира Зулфиянинг шеърий асарлари, бир ёнида эндигина "тандирдан узилган" Баҳри Ғуломова ҳақидаги китоби, бир ёнида оқ қоғозу ручкаси...

Мен ўшанда аёл бир қўлда бешикни, бир қўлида оламни тебратар деган рамзий ўхшатишнинг айнан ўзини Санъат опанинг тимсолида кўрдим. Аслида опанинг ўзи-ўзлиги эди у. Ўша куни суҳбатимиз Азамат ўғлининг бешикдан оёғи чиқиб полвон бўлиб ётишидан — фарзанд тарбиясидан бошландию, бутун жаҳонни кезиб чиқди. Санъат опанинг матбуот саҳифаларида гуриллаб-гуркираб мақолалари чиқиб турган пайтлари эди. Ижодий фаоллик Санъат опани, чекка вилоятга кетса-да, ҳамон тарк этгани йўқ. Айни кунларда қалами Фарғона водийсини, Республикамизни кезиб юрибди. Водийни севиб-қуниб опачалик сўйлаган, опачалик куйлаган ижодкор аёллар кўп эмас! Қаламида ҳамон-ҳамон мамлакатимиз аёлларининг ўйию дарди, хаёлларию муаммолари. Унинг ижодини таҳлил қилган киши аввало аёлнома туркумини кашф этади. Баҳри Ғуломова, Сора Эшонтўраева, Тожихон Шодиева, Тамарахоним, Мукаррамахоним... Ижодкор бу номи улуғ аёлларимизнинг ҳар бирини оламга менгзайди. Маҳорат-ла тасвирлайди. Гўё улар ёнгинангизда туриб сиз билан суҳбатлашаётгандек. "Ҳар бир инсонни кўрсанг Хизр бил" деган доноларнинг ўгитлари сезилиб туради.

"Саодат" журнали тахламларини варақласангиз, мамлакатимизда опанинг қадами етмаган қишлоқ, у сув ичмаган булоқ йўқ десак арзийди. Биргина журналнинг ўзидаги чиқишлари журналистнинг заҳматкашлигини ва меҳнаткашлигини, тинимсиз изланишларини акс эттириб туради.

— Меҳнат сафарларига чиқишни яхши кўраман. Юртимизни кезиб, ватандошларимиз билан танишувдан бошим осмонга етса, уйга қайтгач, Бекмирза акангиз дастурхон безаб кутиб олишлари менга бир олам ижодий илҳом бахш этади.

Аслида ҳам шундай. Бу теран ва илиқ муносабат опага қанот бағишлайди.

— Менинг энг гўзал асарларим — тўрт фарзандим, — дейди опа камтарлик билан. Шу билан бирга Санъат опанинг асарлари жамланса, қадриятларимиз, урф-одатларимиз, аёлларнинг ўй-хаёллари ҳақида туркум-туркум тўпламлар пайдо бўлади. У ўзи бўлган жойлар ҳақида мароқли, жонли ҳикоя қилади. Аксар асарларининг сарлавҳаларида севимли шоирамиз Зулфия опанинг ёрқин шеърияти руҳини ҳис қиламиз. Талқинларида публицистиканинг қизғин руҳияти кезади, воқеаларни моҳирона баён этади. Яна ижодининг ўзига хос томони шуки, ҳар бир мақоласи самимий ва жўшқин ёзилади. Журналист нуқтаи назари, муносабати сезилиб туради. Кичкина тафсилотдан ҳам катта ижтимоий хулосалар чиқара олади. Яна, асарларига тилимизнинг барча бойлиги, қудрати ва гўзаллигини жо этишга ҳаракат қилади.

Ўзбек аёлларининг бахтини тилаб, саодатини кўзлаб ҳаётбахш ғояларини ардоқлаган, орзуларини тасвирлаган мақолаларини шарҳлаб, изоҳлаб чиқилса катта илмий иш пайдо бўлади. Ўзбек журналистикаси тараққиётига муносиб ҳисса қўшаётган серқирра аёллар оламининг сермавж тўлқинлари ичра қаърига ғаввосдек шўнғиб, этак-этак дур тераётган, ҳаётини журналист сўзини санъат даражасига чиқаришга бағишлаган файласуф ва нозиктаъб Санъат опани қутлуғ ёши ва юксак мукофот билан қутлаймиз.

Меҳрибон рафиқа, сергак қайнона, саранжом-саришталп бека, роҳатбахш меҳнат, инсоний эъзоз ва ҳурматга муносиб яшаётган Санъат опамизга сиҳат-саломатлик, узоқ умр, ижодида улкан ютуқлар тилаймиз.

Раъно ЗАРИПОВА

УСТОЗЛИК МАҚОМИ — УЛУҒ

Ҳар соҳанинг ўз фидойилари бўлади. Шунингдек, режиссёрликнинг ҳам.

Айни кунларда телеминиатюралар театри бош режиссёри вазифасида фаолият кўрсатаётган Рустам ака Қурбоновни телевидениедагилар меҳнаткаш инсон, ўз касбининг фидойиси сифатида беҳад ҳурмат қилишади.

Тўғри-да, режиссёрликнинг машаққатли меҳнатидан бўйин товламай, узоқ йиллар шу соҳанинг нонини ҳалоллаб еган, инсоф ва виждонни ҳар нарсадан устун қўядиган, ҳақиқий мутахассиснинг қадрига етадиган устозни ардоқламай бўладими!

Дарвоқе, устоз дедик. Рустам ака Қурбонов ўз фаолияти давомида анча-мунча шогирд тарбиялаб, устозлик мақомини эгаллашга ҳам улгурибди. Шу боисдан у киши ўтган эллик йиллик умридан сира ачинмайди, аксинча, ортда қолган йилларни фахр ва ғурур билан ёдга олади.

Бугун элликни қаршилаётган Рустам акани қутлуғ ёши билан муборакбод этар эканмиз, умрининг давоми бундан-да мазмунлироқ бўлишини тилаб қоламиз.

Ҳабибулло АБДУЛМАЖИД

ҲАЯЖОН

УМРИМНИНГ УНУТИЛМАС КУНЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОНДА!

Ҳар бир инсоннинг умрида унутилмас воқеалар бўлади. 1991 йилнинг 31 августи мен учун муқаддас кунга айланган. Ўша тарихий куни Президент Ислом Каримовнинг катта шижоатлари, изчил ҳаракатлари орқали Ватан мустақил деб эълон қилинганини Тошкентда бўлиб, Ўзбекистоннинг озодлиги, эркинлигини азиз, қадрдон юртдошларим билан бирга муборакла ш бахтига муяссар бўлдим. Ўша-ўша ҳар йили мустақиллик эълон қилинган кун арафасида Ватанда бўлиб, мустақиллик кунини ватандошларим билан бирга байрам қиламан. Мустақиллик, озодлик йўлидан дастлабки қадамлар қўйиб бораётган, ҳар бир олдинга қўйган қадамидан, турли соҳалардаги ютуқларидан биз Саудия Арабистонида яшаётган ватандошлар Сизлар билан баб-баробар қувониб, ўтиш даври қийинчиликларини тезроқ бартараф этиб, ривожланишнинг текис-равон йўлига чиқиб олишингизни жуда-жуда истаб, тилаб қоламиз.

Тақдир тақозоси билан бизнинг оталаримиз қатағон йиллари ҳижрат қилишга мажбур бўлганлар. Муҳожирлар орасидан йирик тужжорлар, муҳандислар, ҳарбий мутахассислар, олимлар, диний арбоблар етишиб чиқди.

Муҳожирлик йиллари биз туркистонликлар кимларнинг авлодларимиз, келиб чиқиш жойимиз қаер эканлигини ва бошимизга тушган бу оғир мусибатларнинг сабабларини доимо ёдда сақлаган ҳолда, ўсиб келаётган ёшларга ҳам буни эслатиб, тарихимиздан сабоқлар олиб, сабоқлар бериб Она Ватан туйғусини уларда тарбиялашга, Ватан мустақиллиги йўлида қўлдан келганича, имконият борича хизмат қилишга даъват этиб келдик.

Ўзбекистон мустақиллиги йўлида қилинган барча саъй-ҳаракатлар шарофати ўлароқ Оллоҳ таолонинг марҳаматлари ила озодлик қуши Туркистон халқининг бошига ҳам қўнди. Ўзбекистоннинг мустақиллиги абадий бўлсин. Ота-боболаримиз орзу қилган, курашиб жонларини ҳам аямаган Ватан мустақиллигига ҳурматли Президент Ислом Каримов раҳбарлигида эришилди, бу тарихий ҳақиқатни биз хориждаги ватандошлар ҳеч замон унутмаган ҳолда у кишининг ҳаққига дуолар қилиб, Оллоҳдан узоқ умр тилаймиз.

Миллий Мустақилликнинг асосчиси Ислом Каримов жанобли олийларига бўлган ҳурматларимни шахсан изҳор этиш шарафига 1991 йил ноябрь ойида Тошкентда, ўша йилнинг декабрь ойида Истанбулда, 1992 йилнинг апрель ойида Жиддада ва ниҳоят 1998 йили октябрь ойида Самарқанд шаҳридаги учрашувларда муяссар бўлганимдан кўп мамнунман. Мана шу саналар ҳам умримнинг унутилмас кунларига айланганини фахр ила айтар эканман, мустақиллик йўлида дадил қадамлар қўяётган Ўзбекистонга қўлдан келганича хизмат қилишни ўзимнинг ватанпарварлик бурчим деб ҳисоблайман.

Мен кичик тадбиркорман, насибамга яраша Аллоҳнинг бергани бор, бунинг учун Яратганга беадад шукр, лекин мен Ватан мустақиллигини кўриш, ота юртга келиб, энг улуғ айём шодиёналарида иштирок этиш, Мустақиллик раҳнамоси бўлмиш Инсонга оқибат кўрсатиш бахтини ҳар қандай моддий бойликдан устун қўяман! Ўтган 9-10 йил мобайнида Ўзбекистонда нимаики иш қилган бўлсам мазкур эътиқоддан келиб чиқиб қилдим. Бир қатор кўчмас мулк сотиб олганим, катта корхонага ҳиссадор бўлганим ва камтарона хайрия тадбирларимиз шундан далолатдир.

Ўзбекистон мустақиллиги орзуси билан яшаган ва яшаб келаётган бир банда сифатида мустақил тараққиёт йўлига тўғаноқ бўлаётган кучлар намоён қилаётган кирдикорлардан дилим хуфтон. Мазкур машъум воқеа таҳлилига бағишланган "Қашқирлар галаси" китоби билан танишдим. Муаллиф катта меҳнат қилиб, кўплаб маълумот жамлабди. Халқаро террор ва унга қарши кураш муаммоларини ёритибди. Террорчи унсурларнинг тубанликларини кўп сонли китобхонларга ҳикоя қилибди. Кези келганда, китобнинг 71-саҳифасида каминанинг номи тилга олинганидан кўп мутаассир бўлганимни айтишга ҳам мажбурман. Китобда ёзилган "Мадаминов Истанбулнинг Осиё қисмига, Лаван кўчасидаги 3-уйга жойлашди, унга Саудия Арабистонидан келган Зуҳриддин Туркистоний бажонидил бошпана берди. Хонадон соҳибининг ўзи асосан Германияда яшар, кўпроқ диний экстремизм ғояларига бениҳоя берилганлиги билан машҳур эди. Туркистоний Саудия Арабистони маъмурлари унинг бу юртда бўлиши мақсадга мувофиқ эмас, деб топганликлари боис мамлакатни ташлаб чиқишга мажбур бўлган эди", деб ёзилган сўзларга изоҳ беришга тўғри келади.

Мустақилликка эришилиб, Ўзбекистон фуқароларига хорижга, жумладан, Туркияга йўллар очилганидан сўнг Истанбулга келган кўп ватандошлар уйимга таклиф этилиб, меҳмоним бўлишган. Ватандан келган ҳар бир инсонда мен учун улуғ бўлган Ўзбекистоннинг бир парчасини кўрганим боис уларни уйимга таклиф этиб, меҳмон қилганлигим рост. Ахир мен ҳам бутун дунёга биринчи навбатда ўзининг меҳмондўстлиги билан танилган буюк ўзбек халқининг фарзандиман ва бу билан ҳақли равишда фахрланаман. Шу меҳмонлар қаторида Муҳаммад Солиҳ ҳам меҳмоним бўлган. Бироқ бу, Зуҳриддин Туркистоний Муҳаммад Солиҳнинг сиёсий йўлини ёқлайди, у билан ҳамфикр деган маънони англатмайди. Китобда келтирилган кўчанинг номи Лаван эмас, балки Лавант бўлиб, Истамбулнинг Осиё эмас, Оврупа қисмида жойлашган. Мени Германияда яшайди деган, аслида эллик беш йилдан бери Саудия Арабистонида олдин Тоиф ва сўнгги қирқ йил мобайнида мамлакат пойтахти Риёд шаҳрида истиқомат қиламан. Энг асосийси, мен диний экстремизмнинг маъно-моҳиятини умуман билмайман, аммо Қуръон ва ҳадисларга амал қиладиган бир мусулмонман. Сўнгги тўққиз йил мобайнида мен Саудия Арабистонидан йилига уч-тўрт ой четга чиқиб яшаётган бирдан-бир мамлакат — мустақил Ўзбекистондир. Мана, тўққиз йилдирки, ҳар йили мустақиллик байрамини ўз ота юртимда, қадрдон қариндошларим ва дўстларим билан бирга байрам қилиб, уларнинг хурсандчиликларига шерикман.

Миллий мустақиллик йўлида шаҳид бўлганларнинг орзу-истаклари, биз каби ватанпарварларнинг хатти-ҳаракатлари зое кетмаганлигини ўз кўзим билан кўриб, гувоҳи бўлишлик бахтига муяссар эканимдан Оллоҳ таолога чексиз шукрлар адо этаман.

Бу гаплар билан китоб муаллифи чеккан заҳматларни йўққа чиқармоқчи эмасман, албатта, балки Ўзбекистонга, унинг Президентига бўлган муҳаббатим ва садоқатимни изҳор этиб қўйишга бурчлиман. "Дўст эканингни англатиб тур" деган ҳадиси шарифга биноан мулоҳазаларимдир.

Шу Ватанга ўзини таниган вақтдан бери хизмат қилиб келаётган, бу йўлда кўп қийинчиликларни бошидан ўтказган ва кўрган-кечирганларини "Анда жоним қолди менинг..." деб номланган китобида рўй-рост ифодалаган, бутун вужуди билан шу жаннатмакон Ўзбекистонни севган банда сифатида истиқлол йўлида холис ҳисса қўшаётган соф ниятли ватандошларга Оллоҳдан беадад мукофоту ажрлар сўрайман, уларга самимий ҳурматларимни тақдим этиб қоламан.

Зуҳриддин ТУРКИСТОНИЙ

Тошкент шаҳри

ҲУРРИЯТ МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА — Ўзлигини англаб ет!
20-26 сентябрь 38 (191)-сон

Муассис: Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси

Бош муҳаррир Хуршид ДЎСТМУҲАММАД

Таҳрир ҳайъати: Азамат ЗИЁ, Озод ШАРАФИДДИНОВ, Наим КАРИМОВ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР, Норали ОЧИЛОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Амирқул КАРИМОВ, Абдуқаюм ЙЎЛДОШЕВ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 165-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими А-2.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Телефонлар: 133-69-45, 136-53-63

Индекс:
Якка обуначилар учун — 233 Ташкилотлар учун — 234

«Шарқ» нашриёт- матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Зокиржон АЛИБЕКОВ
Топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 18.00
Буюртма — Г - 225

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Таҳририятга юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Hurriyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi. Sahifalovchi: Sh.SAYDALIYEV

Ҳабиб САЪДУЛЛА,
Ўзбекистон халқ шоири

РАҲБАР ХОДИМЛАРГА

Сизга осон тутар бедард кимсалар,
Ҳар бир қадамингиз этишиб тафтиш,
Қорнидан бошқани билмас хумсалар
Қайдан билсин, сизни қийнар не ташвиш?!

Бирингиз ҳокимсиз,
Бирингиз раис,
Бировингиз вазир,
Бошқангиз саркор,
Бир хушнуд бўлсангиз, ўн бора маъюс,
Кифтда масъулликнинг зилдай юки бор.

Юрак ва елкага шу юкни ортиб,
Енгил машинада ўтсангиз агар.
Тонгдан ич-этин еб, зимдан тош отиб
Қусур излар сиздан ҳасадгўй каслар.

Сизга қараб турар тармоқ, жамоа —
Ҳар бири бир дунё бўлган одамлар.
Қувонсалар бирга куйлаб ҳамоҳанг,
Шериксиз бошларга тушганда ғамлар.

Одамлар дардига ғарқ бўлиб кетиб,
Унутилар турмуш, оила ҳатто.
Ҳамманинг кўнглига йўл излаб бетин,
Рози қилолмайсиз кимнидир, аммо.

Ўшандай нусхалар омади чопмай,
Иши юришмаса сиздан кўради.
Бошқаси ҳаётда ўрнини топмай,
Сабабини сиздан излаб юради.

Сиздан айб қидирар гоҳо қутуриб,
Келини вақтида туғмаганлар ҳам.
Сиздан нолир ҳатто ўттиз йил бурун
Олган хотини қиз чиқмаганлар ҳам.

Баъзиси йўқ ердан топиб можаро,
Юзингизга сапчир жўжахўроздай.
Бир безот ўрнингиз қилади даъво,
Бошингизда бошқа кўргилик оздай.

Топишиб ғаниму ғаламис каслар,
Тўқир шаънингизга турфа тухматлар.
Бардошингиз метин бўлса ҳам агар,
Умрингиз кемирар юмалоқ хатлар.

Ўша иншоларнинг совуқ шамоли,
Ризвон шаънига ҳам солади соя.
Дўстман деганлар ҳам кетар йўқолиб,
Тополмай қоласиз бирор ҳимоя.
Сиз ҳам бир бандасиз,
Бир тирик жонсиз.
Сиз ҳам битта нонга тўясиз ахир,
Маломатлар аро қолиб имконсиз.
Асал есангиз ҳам туюлгай тахир.

Начора, шунақа яралмиш дунё,
Мушкул фарқ айламоқ яхши-ёмонни.
Суйган бандасига ул қодир Аллоҳ,
Раво кўрар эмиш шу имтиҳонни.

Бошга тушганини кўз кўрар дерлар,
Бас, маҳкумсиз раҳбар деган жазога.
Эл юкин елкага олган мард эрлар,
Нокаслардан кўра яқин Худога.

Сизга тўзим берсин,
Ғанимга инсоф,
Паноҳига олсин яратган Эгам.
Сиз тушган оловга беролсайдим тоб,
Балки бу шеъримни ёзмасдим мен ҳам.

2000 йил 29 июнь

ТЎРТЛИКЛАР

Қорни очдан кўркма, кўзи очдан қўрқ,
Қорни оч бир бурда нонга тўяди.
Кўзи оч касофат кўзин қилиб лўқ,
Нон берган қўлингни ғажиб қўяди.

* * *

Севаман, деб ҳар кун такрорлаш мумкин,
Мумкиндир меҳрни айламоқ изҳор.
Менга меҳр қўй, деб, севгил, деб лекин,
Тиз чўкиб юрмайди бирор эси бор.

* * *

Гоҳ осмондан келиб айлаб пўписа,
Элдан битта нодон иззат кутади.
Унга инсоф тилаб одамлар эса,
Андишадан ҳар кун ичга ютади.

* * *

Сенинг мақтовингга муҳтож эмасман,
Иғво, "миш-миш"ингдан чекмагайман ғам.
Худога минг шукр, дўстим эмассан,
Арзимайсан ҳатто ғанимликка ҳам.

АЁЛ

Офтоб аёлнинг қалбига тимсол,
Қуёш тафти бордир аёл кафтида.
Меҳр нурин сочиб турмаса аёл,
Кимсасиз дашт бўлар олам, афтидан.

Гунгу соқов бўлиб кураи замин,
Коинот ичинда қолмасин, деб ҳор
Бир куни аёлни берди атайин,
Ҳар нарсага қодир ул Парвардигор.

Демак у Худонинг нодир туҳфаси,
Заминга лутф айлаб этган бунёди.
Аёлдан муждадир — гўдаклар саси,
Аёлнинг ижоди — Одам авлоди.

Ҳар гиёҳда аёл қалбин кўри бор,
Ва ҳар тирик қалбда аёлнинг меҳри.
Аёлни ардоқлаб қилур ифтихор,
Эрларнинг мардию мардларнинг шери.

Умр мазмунию ҳаёт лаззати,
Аёлга муҳаббат билан ўлчанур.
Унинг ҳимматидан билак қуввати,
Дилдаги ҳарорат, кўзлардаги нур.

Дунёни тебратар нозик қўлида,
Аёл она, сингил, дўсту суюк ёр.
Ҳаётни мунаввар этмоқ йўлида,
Аёлдир Қуёшга энг яқин ҳамкор.

1999 йил, июль

ОТ ЧОПОЛМАС БЎЛМАСА ТАҚА

Таниқли адабиётшунос ва танқидчи Иброҳим ҒАФУРОВга ҳазил мактуб

Бу даргоҳнинг эгаси йўқ деб,
Саволларнинг "нега?"си йўқ деб,
Ҳўкиз кирди, кирди қўй, така,
Сиз қайдасиз, Иброҳим ака?

Балиқлари кетганга ўхшар,
Ким ниятга етганга ўхшар,
Зилол сувда сузар курбақа,
Сиз қайдасиз, Иброҳим ака?

Асар ёзар "нақа"си борлар,
Чиқаради чақаси борлар,
Китоблардан кетди "барака",
Сиз қайдасиз, Иброҳим ака?

Ғалат қисса, сўзи масал-ку,
Ким ўқиса, бўлар касал-ку,
Бундай ҳолдан бўлдим мен хафа,
Сиз қайдасиз, Иброҳим ака?

Ишга солиб доригизни хўп,
Кўрсатинг бир борингизни, хўп,
От чополмас бўлмаса тақа,
Сиз қайдасиз, Иброҳим ака?

Шу соҳанинг дўхтири сиз-а,
Танқидчининг энг зўри сиз-а,
Инсофсизлар йиртмасдан ёқа,
Қўлга олинг қаламни, ака!

Бу даргоҳнинг эгаси йўқ деб,
Саволларнинг "нега?"си йўқ деб,
Ҳўкиз кирди, кирди қўй, така,
Сиз қайдасиз, Иброҳим ака?

Ҳазилкаш укангиз
Абдураззоқ ОБРЎЙ

Чойхонапалов латифалари

Банкнинг эшиги олдида тиланчи турибди. Кўчадан ўтаётган бир киши унинг олдига келди-да:
— Ҳей, оғайни, юз сўм қарз бериб тур, — деди.
— Иложим йўқ, — жавоб қайтарди тиланчи. — Қарз керак бўлса, мана, банкка кир.
— Юз сўм учун ҳам банкка кираманми, берақолсанг-чи?
— Иложим йўқ, дедим-ку!
— Нега?
— Банкнинг хўжайини бу ердан менга жой берганида мен ҳеч кимга қарз бермасликка, у тиланчилик қилмасликка келишиб олганмиз.

Ҳайвонот боғи.
Ота, она ва бола ҳайвонларни томоша қилишмоқчи. Эшикдан кираётиб, бола онасига деди:
— Ойи, шуми маймун?..
Ойиси:
— Вой, нималар деяпсан, бу паттачи-ку!

Туғруқхона.
Палатага кирган шифокор каравотда ётган эркакка кўзи тушиб, қотиб қолди. Кейин сўради:
— Кечирасиз, сизга бу ерда нима бор?..
— Биласизми, — хижолатомуз сўз бошлади эркак. — Ҳаммаси менинг идиш-товоқ ювишни бўйнимга олганимдан бошланди...

Жарроҳлик хонасида навбатдаги жарроҳликка тайёргарлик кўрилмоқда. Бемор шифокордан сўради:
— Кечирасиз, бу операциядан кейин мен флейтада мусиқа чала оламанми?
— Албатта, — жавоб қайтарди жарроҳ.
— Унда сиз ҳақиқий шифокор экансиз. Мен бир умр флейта чалишни ўрганолмай ўтиб кетаётган эдим.

Она қўшни хотинга боласини мақтамоқда:
— Шунчалар ақллики, ҳатто ҳозирдан санашни ҳам ўрганиб олибди. Қани, холангга бир санаб берчи.
Ўғил санай кетди:
— ...олти, етти, саккиз, тўққиз, ўн, валет, дама, қирол, туз.

ЧОЙХОНАЧИ

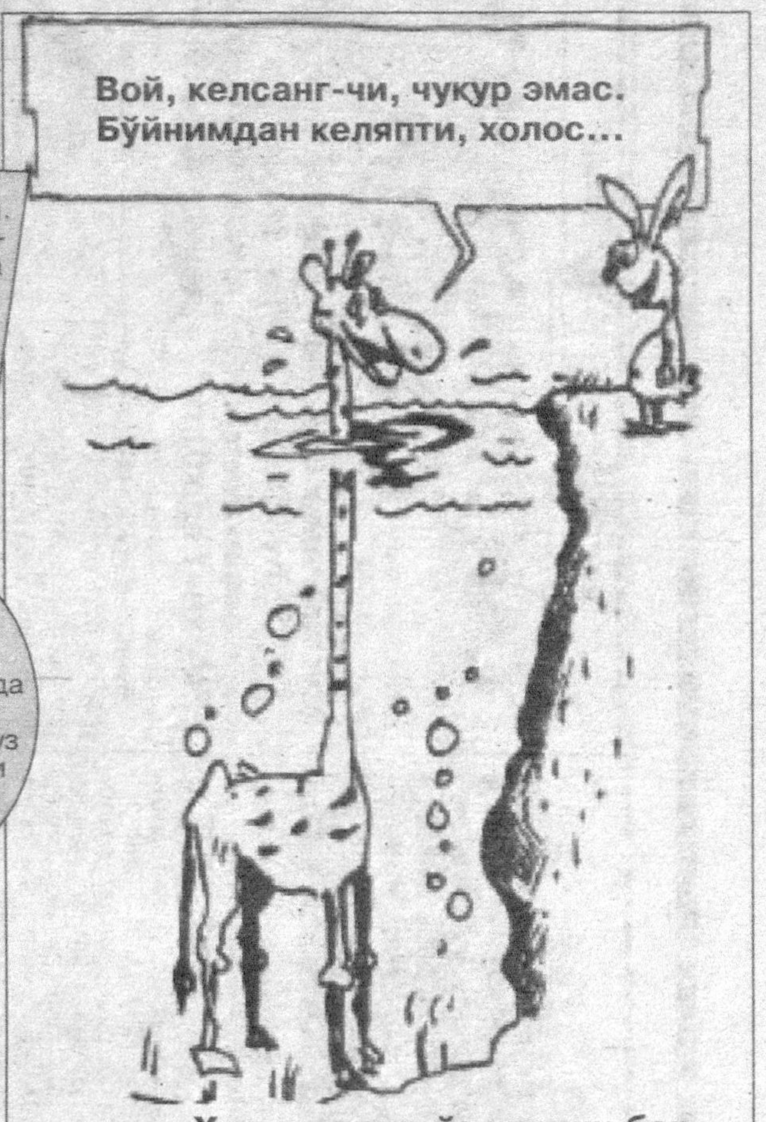

Ҳар кимнинг ўз қаричи бор...

ПОЛВОНЛАРГА АТАЛГАН КУН

Ўзбекистон Республикаси ИИВ, "ЖАР" спорт марказида Халқаро Шарқ якка кураши фестивали бўлиб ўтди. Фестиваль болалар ва ўсмирлар ўртасидаги жиноятларнинг олдини олиш, гиёҳвандлик ва терроризмга қарши кураш шиори остида бўлиб ўтди. Фестивалдан мақсад жисмоний соғлом, бақувват ва маънавий бой авлодни тарбиялашдир.

Фестивалда Шарқ якка курашининг еттита федерацияси қатнашиб, унда кураш усталарининг кўргазмали чиқишлари, Ўзбекистон эстрада юлдузлари Озода Нурсаидова, Илҳом Фармонов, Валижон Шамсиев, Андрей Петровец, Шукрулло Исроилов, "Хўжа", "Шаҳзод", "Аббос" гуруҳларининг концерт дастурлари кенг ўрин олди. Фестивални Ўзбекистон халқ артисти Ёқуб Аҳмедов ва "Ҳамза" театрининг артисти Зуҳра Ашурова олиб боришди. Иштирокчи ва ғолибларга фестиваль лауреати унвони ва эсдалик медаллари топширилди.

Мадинабону ДИЛМУРОД қизи

ИШГА ТАКЛИФ

ИШ ҚИДИРАЁТГАН ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ишга таклиф қилаётган фирма ва корхоналарнинг телефон рақами ёки манзили ҳақидаги маълумотлар "Ҳуррият" газетаси таҳририятида сақланади. Агар сиз ишга таклиф қилаётган фирмалар ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлишни истасангиз, қуйидаги телефон рақамига қўнғироқ қилинг: 144-09-67.

Телефон қилаётганингизда қўлингизга албатта "Ҳуррият" газетасининг охирги сони бўлиши шарт.

— Ишлаб чиқариш корхонасига 5 йиллик тажрибаси бўлган бош ҳисобчи керак.

— Россиянинг "Калица" концерни Ўзбекистондаги вакилига ёши 35 дан ошмаган номзод қидирмоқда. Екатеринбургга ўзингиз ҳақингизда тўлиқ маълумот беринг.

— SECURITY AGENCY қўриқлаш бўлимига бўйи 185 см дан кам бўлмаган йигитлар ишга қабул қилинади.

— "Yellow Pages" қўшма корхонасига олий маълумотли, инглиз тилини биладиган, ёши 25 дан ошмаган йигит-қизлар реклама экспертлари сифатида ишга таклиф этилади.

— Уй шароитида қўзиқорин ўстириш. Яхши даромад олиш мумкин.

— Корхонага божхона ҳужжатларини расмийлаштирувчи мутахассис керак.

— Радиотоварлар магазинига маслаҳатчи мутахассис керак.

— Реклама агентлигига дизайнерлар, ишчи ва рассомлар керак.

— Ксероксни таъмирлаш устаси керак.

— Компьютерда ишлашни ўргатувчи ўқитувчи керак.

— Хусусий фирмага бош ҳисобчи ва хазиначи керак.

— Янги очилаётган фирмага бош ҳисобчи керак (Қурилиш соҳаси).

— Камида 3 йиллик тажрибали, компьютерда ишлай оладиган ҳисобчи керак.

— Чет эл фирмасига инженер-механик ва электриклар керак.

— Қўшма тикувчилик корхонасига тикувчилар ва бошқа мутахассислар керак.

— Эркак ва аёллар салонига сартарошлар керак.

— Москвага қурувчилар ишга таклиф этилади.

— Ёғочни қайта ишлайдиган цехга мебель, эшик ва дераза ишлайдиган юқори малакали мутахассислар керак.

— Қурилиш ташкилоти қурувчи-ишчиларни ишга таклиф этади.

— "Хон" кафеси ёши 25 дан ошмаган йигит-қизларни конкурс асосида ишга қабул қилади.

— Уйда бажариладиган иш. Ҳафтасига 10000 сўм ишлаш мумкин.

— Электрон коммерция.

— Ишга таклиф.

— Асосий ишингиздан бўш вақтингизда қўшимча иш.

— Асаларичилик бўйича иш (Россия).

— Запасдаги офицерларга иш.

— Медицина ходимларига қўшимча иш.

— Эркак ва аёллар учун уй шароитида бажариладиган иш.

— Врачларга бизнес.

— Ҳиндистон ва Хитойда бизнес.

— Халқаро корпорацияга ишлашга таклиф.

— Олий маълумотли кишилар истиқболли ишга таклиф этилади.

— Қўшимча даромад берувчи иш.

"АЛ-МАЪРУФИЙ" ДОРИХОНАСИДА ҚУЙИДАГИ ДОРИЛАР МАВЖУД:

1. 5-нок № 50	1500
2. Кавинтон 2х10	4600
3. Валокардин 50 гр	1500
4. Ново-пассит	1800
5. Називин 10 гр	840
6. Диклоберл 3х5	2400
7. Церобролизин 1х10	6000
8. Кефзол 1 гр	1920
9. Дюфастон №20	6400
10. Баральгин амп. 5х5	1800
11. Но-шпа 2х5	1000
12. Бромгексин сироп	1200
13. Сместа №1	140
14. Маалокс №1	125
15. Цефамизин 1 гр	1800

Дорихона манзили: Тошкент, Чилонзор кўчаси, 65 Тел. 77-45-28

Қадрдон дўстимиз Мўминжон Йўлдошев!

Сизни бугун оқшом бўлаётган висол айёми - бахт тўйингиз муносабати билан чин кўнгилдан муборакбод этамиз! Оилавий бахт сиздан ҳеч қачон тарк этмасин!

ДЎСТЛАРИНГИЗ

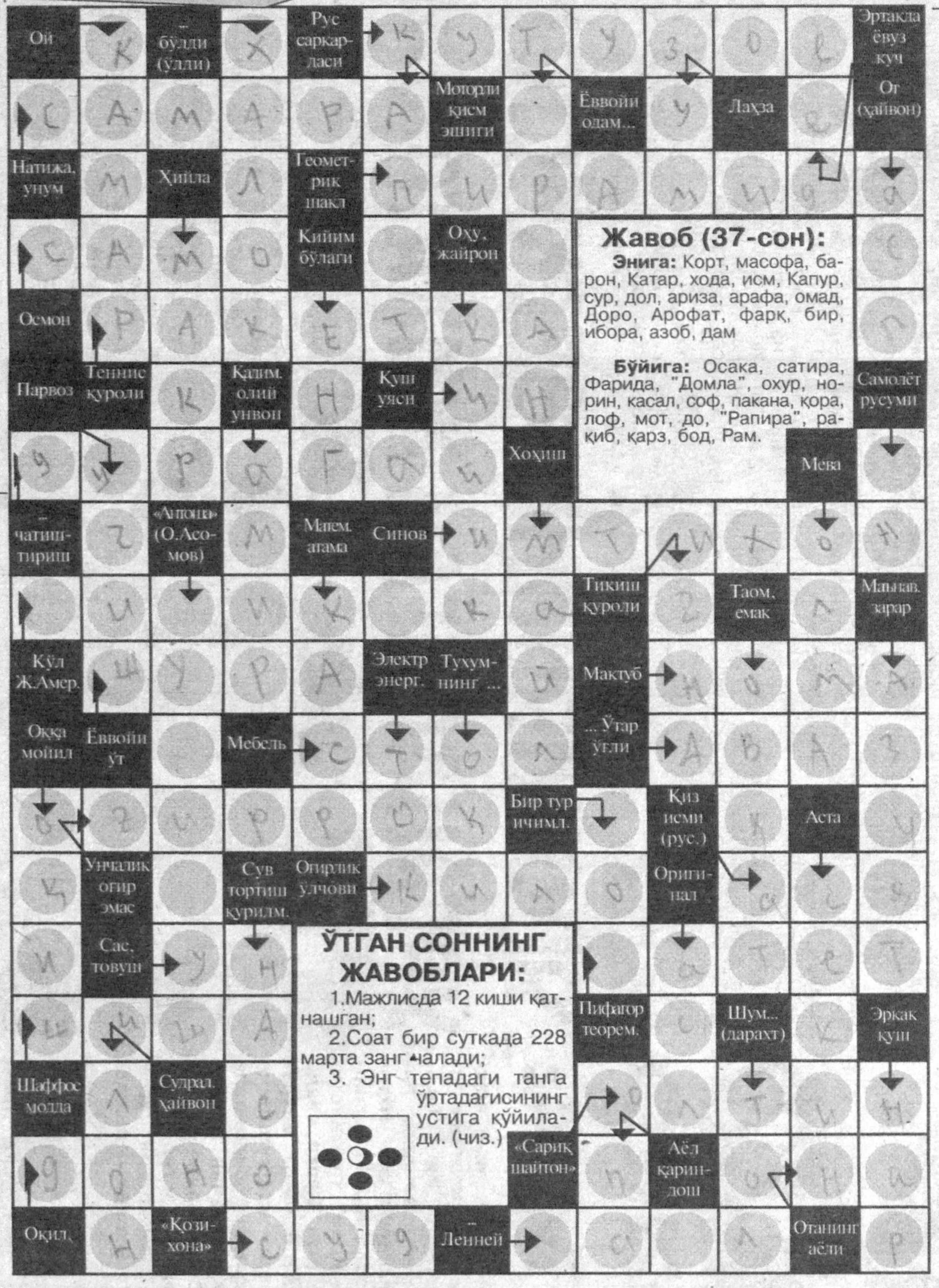

Жавоб (37-сон):

Энига: Корт, масофа, барон, Катар, хода, исм, Капур, сур, дол, ариза, арафа, омад, Доро, Арофат, фарқ, бир, ибора, азоб, дам

Бўйига: Осака, сатира, Фарида, "Домла", охур, норин, касал, соф, пакана, қора, лоф, мот, до, "Рапира", рақиб, қарз, бод, Рам.

ЎТГАН СОННИНГ ЖАВОБЛАРИ:

1.Мажлисда 12 киши қатнашган;
2.Соат бир суткада 228 марта занг чалади;
3. Энг тепадаги танга ўртадагисининг устига қўйилади. (чиз.)

ЗАКОВАТ БЕКАТИ

ИЗҚУВАР ВА ЖИНОЯТЧИ

Шаҳар чеккасида жойлашган қурол-аслаҳа заводи портлатилди. Тегишли органлар ушбу ҳодиса юзасидан жиноий қидирув ишларини бошлаб юборишди. Воқеага гувоҳ бўлганлар бирма-бир сўроққа чақирила бошланди.

Биринчи бўлиб, гувоҳ сифатида бир фермер чақирилди. У "Заводдан 12 км узоқликдаги даламда ишлаётган эдим, аввалига портлаш товуши эшитилди, ортидан аланга ва энг охирида қуюқ тутун кўтарилди", деган кўргазма берди.

Навбатдаги гувоҳ "Аввалига қуюқ тутун осмонга бўралади, кейин аланга кўкка юксалди, сўнгида эса кучли портлаш содир бўлди, буни мен 8-9 км масофада кўрдим", деди.

Воқеадан хабардор бир бола эса қуйидагича кўргазма берди: "Тутун кўрингани йўқ, аввал портлади, кейин завод аланга ичида қолди".

Воқеа содир бўлган пайтда шу яқин атрофда учаётган самолёт учувчисининг кўргазмаси эса, шу шаклда бўлди: "Мен заводдан 250 км узоқлик ва 4 км баландликда учаётган эдим. Завод менга кафтдек кўринарди. Биринчи бўлиб, завод аланга ичида кўринди. Кейин қоп-қора тутун кўтарилди ва ортидан кетма-кет портлашлар содир бўлди."

Изқувар барча кўргазмалар билан танишиб чиқди. Кейин гувоҳларни бир ерга тўплади. Улардан бирига қандайдир гап айтди. Шундан сўнг, шу киши ёлғон кўргазма берганлиги ва ўшанинг ўзи портлашни уюштирганлиги ошкор бўлиб қолди.

Айтинг-чи, изқувар нима деган ва жиноятчи ким эди?

Жавоби келгуси сонда

Диққат! Диққат!

"ҲУРРИЯТ" "Ташриф" & "ЁШЛАР" "Куйларим осмон", "Ўхшаш қўшиқлар"

Газетамизнинг қадрли муштарийлари! Қуйида берилаётган саволимизга биринчи бўлиб жавоб топсангиз, "Ёшлар" радиоканалининг махсус совғасига эга бўласиз.

О.Бальзакнинг "Сағри тери тилсими" асарини ўзбек тилига ким ўгирган?

Эслатма: саволларга жавоб топгач, 4 кун ичида мазкур купонни "Ёшлар" радиоканалига топширишингиз шарт! Ғолибларга "RADIO-RECORDS" студиясининг совғалари берилади.

Касби туманидаги Кийикчи қишлоғи қоғозда газлаштирилган бўлса-да, аслида у ерга газ яқин йўламаган